

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOL

Soome-ugri keelte kateeder

SOOME KIRJANDUSE RETSEPTSIOON
LÄTIS 1920. - 1940. AASTATEL.

Diplomitöö

Rozīte, Lelde

Juhendaja: prof. P. Ariste

Lubau kaitemisele

10. 10 86

P. Ariste

Tartu 1986

Sissejuhatus.

Antud töö teema on soome kirjanduse retrospektiivne lühi 1920. - 1940. aastatel. käsitletakse soome tõlmeid avaldatud raamatutena, samuti trükitud perioodikas, ja kirjutatakse, mis tutvustavad ja analüüsivad vii kirjanduse ja nende teoseid. Peamiseks eesmärgiks on selgitada, mida üldse on vahendatud, antud perioodi kohta puuduvad süstemaatilised andmed. Selgitades, mida ja kui palju tõlgiti, saame ülevaate ka 1920. - 1940. aasta läbi kirjanduse olukorrast. Tõlgete ja artiklite arv näitab, kas üldse väheses huvis soomlaste kirjanduse vastu, ja kui väheses, kui suure ja püsiva see huvi oli. Võrreldes andmeid lähiräiwa olukorraga, võime selgitada, mida taheti ja oodati tõlkekirjandusest. Milline oli läbi lugemise ootus-horisont, kas loodeti tõlkekirjandusest saada seda, mis oma kirjanduses puudus või vastupidi - taheti saada mujalt kirvi-

tust oma kirjandusele. Siinaga tahetakse öelda, et väliskirjandusest loodeti saada sama eesmärgi tagavaid teoseid. On oluline selgitada, milline printsiip valitser läbi kirjanduslikus situatsioonis. Teine ülesanne on vaadata, millised soome kirjanduse elustatakse, kas tugevamaid, neid, kellest apaloolises arengus said klamixud (E. Luino, J. Kinnankorpi, E. Sillanpää jt.) võtva kõhalepanu keskpunktiis rohkem omaaama moe kirjandus (S. Pääsi, H. Tärnholm jt.), kes enam olid kunstrikutena väheülevamad. Selgitedes seda ülesannet, saame kinnata, ka lugejale kunstilist maitset.

Kolmas ülesanne on selgitada, kas huvi soome kirjanduse vastu on rohkem ebateadlik, kas ta püüdnud ainult tõlgetega või on huvi suurenenud, hõlmeadlik, kas toetatud ka teoreetiliste talvustuste ja ülevaateartiklitega.

Veel üheks eesmärgiks on vaadelda neid inimesi, kes on olnud soome kirjanduse vahendajateks ja talvustajateks. Siinkohal on oluline ka see, kuidas, mis laemel teise maa kirjandusest talvustatakse. Kas peale hindumuste,

teoste välise külje (väliskülje) puudumise tõttu ei ole ka
teiste kirjandusliku teose kohta protsessidele.

Kõike neid ülesandeid kokku võttes, on töö
sammajärgis selgitada, kui suure ja kui väikse
on olnud soome kirjanduse mõju läti kirjan-
duslikule elule. Nii et peab ütlema, et sel-
lise sammajärgi täielikuks saavutamiseks ei saa
antud diplomitöö pretendaadida. Kuna
algselt soome kirjanduse käsitlemisel on ol-
nud rohkem juhusliku laadi, täiesti puudus
mingi üldine informatsioon või ülevaade selle
kohta. Selle tõttu diplomitöö põhitoeks kujuneb
bibliograafia koostamine. On avaldatud ainult
mõned ei kirjanduse või mõnda teist talus-
võist kirjanduse. Tänapäeva kohta on puudunud
eraldi välja tuua, mida on avaldatud soome kir-
janduse kohta ja millised tõlked on ilmunud
perioodikas, kuid ka need kartograafid on kaugel
täielikkusest. Kuid 1920-1940 ja sellele eelneval
perioodil ei ole muid allikaid kui ainult aast-
te artiklite kroonika, kus käsitletakse lühike
väliskirjanduse tõlked üheskoos. Sellele lisaks,
alates 1917. aastast tuli bibliograafia koos-

tada eripendis oleva käänkevalise kartoteegi järgi. Sees lähteandmete puudumisega, tuli rogi tähelepanu koondada nende väljastamiseks. Selle töö on töö rohkem ülevaatlik, faktilist materjali andes, vähem tähelepanu on pööratud analüüsile. Püüan ka jälgida teisi puustitatud ülesandeid, kuid see töö peab siiski suures osas suuremale uurimusele. Hoopis kõrvale peab ka tõlgete keelelise külje analüüs.

Töös käsitletakse soome kirjandust 1920. - 30-ndatel aastatel. Juba sajandi algul hakkas tekkima huvi põhjamaade kirjanduste vastu - rohkem küll norra, rohkem kirjanduste vastu. Soome kirjandust tõlgiti vähe, mingi teoreetiline tutvustus või käsitlus praktiliselt puudus. 1920. - 40. aastatel tekkis hea olukord kirjanduste vastastikulisele mõjule. Traaril ajal saagapärased rahvuslik kultuur hakkas 20-ndatel ja 30-ndatel aastatel loogiselt arenema. 1921. aastal, kores soome valitsuse delegatsiooniga saabumiseks Riiga, avaldati ajalehes „Baltia Lõuna“ J. Exeritsi artikkel, kus rõhutati eriti, et rahvaste vahelise suhte loomine ja arendamine mitte ei kaugenda rahvaid,

vaid just lähendab. Inglise keele on andnud tõendid, sügavamad motiivid üldmale: rahvas rahva jaoks on muutunud omaette kirjalliseks " (J. Exerits 1921; lk. 3). Samas ütleb ta, "et üks viimane in-
glise keele aasta andis rohkem soome ja läti rahvaste
suhte mas kui kõik eelnevad aastasajad rohkem"
(J. Exerits 1921; lk. 3). Seda tõestavad ka andmed:
eelmine sajandil ilmus üksainus soome kirjandust
tutvustav raamat ja selle sajandi algul kuus
1920.-aastani kirjuti raamatulena vaid 6 soome
keele tõlget. Kõik ulnvalt loetletud asjaolud
suunavad rõhkema 1920.-40. aastate vahele.
Hiljem tuleks siit jätkata soome-läti kirjandus-
suhte vaatlust nõukogude perioodil.

Aruan otsustavaks antud diplomitööd üles-
ehitada 3 peatükis. Esimeses peatükis rõhkema
soome kirjanduse tõlket, eraldi luule-, proosa-,
draama- ja lastekirjanduse töid. Teises peatükis
vaadeldakse vii kirjuti, mis on avaldatud
soome kirjanduse kohta. Rõhkema si üldiselt
kirjandust tutvustavad kui ka üksikuid kir-
juti ja teoseid puudutavaid artikleid.
Viimase puhul rõhkema eraldi sillanõu ja

'kalvala' kohta avaldatud kirjuti. Kolmandas
peatükis tuuakse välja põhilisi soome kirjanduse
seisundajärgid - nii tõlkejärgid kui ka kirjandusteadlasi.
Lisana antakse bibliograafia 1920-1940. aastal
lõpitud soome kirjandusest ja seda tutvus-
tavatest artiklitest. Bibliograafia esitatakse al-
fabetaalses järjekorras autorite nimede järgi. Võib
artikli lühida nii autori nime kui ka käsitletud
kirjaniku nime järgi. Kuus mitmetel karutatud
ajalikelel puuduvad nimepäevad, antakse biblio-
graafia osas peale ajakirja ja ajalehe nime-
tuse või aasta, number ja lehekülg. Ajalehe
number on täiesti järele algallika lühendiks.
Samas puudus mõnel ajalehel ja ajakirjal ka
lehekülgede numeraalid, millel juhul jääb ni-
metamata lehekülg, teistel juhtudel pean otsustab-
maks lehekülge nime märkida.

Näites antakse bibliograafia osas märgitud ar-
tikli number ja lehekülg.

Karutatud kirjanduse osas ei ole korvatud biblio-
graafia nimistut, seal antakse üldiselt, mitte
otseselt soome kirjandusest puudutavaid kirjuti.

I Soome kirjanduse tõlked.

A. Luule.

luuletõlked on avaldatud erinevates perioodilistes väljaannetes, eraldi raamatuid ei ole. Üldreides prooviga, on luule suhteliselt vähe esindatud: kokku 27 publikatsiooni, mis haldavad 8 autori 21 luuletust.

Kaks enam tõlgitud autorit on Eino Leino ja Johan Ludvig Runeberg. Ma ei pea otstarbekas avaldada Runebergi kui rootsikeelses kirjutatavat autorit, sest ta on siiski juba soome rahvusliku kirjanduse aluste paraja. Tema töödest on täiesti avaldatud 6 luuletust, üks neist kaks korda - „Ojan Paavo“ (192: 12; 193: 1)

Eino Leino on esitatud 6 luuletusega, samuti üks neist kaks korda avaldatud -

„Haua laul“ (143: 1; 144). Mainimisväärt on kahtimaale pühendatud luuletus. Nabali kahtimaale (140: 2). Kõik annab andmeid, et see on

viimane üheksa luuletus, mis on kirjutatud
nädal aega enne surma.

Kolmas rühma avaldatud luuletusi on täheks
Topelius, keda on veel enam tõlgitud kui
proosa, eriti laste mainesuttude autorit, kuid
on ilmunud ka 3 luuletõlget. Nüüd üks on
avaldatud kolm korda. See luuletus äratas
suuremat huvi, kuna tõlkes on üks tähti
tugevamaid luuletajaid - J. Sudakalasi. Luu-
letuse pealkiri on „suve päev kangsaarel“
(266: 3; 267: 23; 268: 1). Koos esimese publikatsioo-
niga on avaldatud ka lühike Topeliuse elu ja
loomingu ülevaade.

Kolm korda on avaldatud ka soome uusromantismi
esindaja Otto Manni luuletus „lühidlane metsa-
elanik“ - taas J. Sudakalasi tõlkes (166: 3; 167;
168: 11). Veel on tõlgitud kaks väiksemat
J. H. Erkko luuletust ja Kaarlo Kramu ballaad
„Ilka“ (132: 244) Raimi tõlkes.

Lastekirjanduse väljandes on avaldatud Aleks
Kivi „Laul oravakereist“ (121: 92). Tõlgitud on ka
Helsingi ülikooli professori Arvid Joretzi (kirjani-
müüsi Axel Jänes). Hümn kirjatalale“ (86: 1).

kaadates espool loetletud autorid on näha, et eranditult on tegemist ainult klassikutega või väga arvestatavate luuletajatega. Tõlgitud on rohkem mineviku autoreid. Kaasaegsed autorid (20-30-ndate) ei ole üldse esindatud - ei Einari Ruosela, Kaarlo Sankia ega Haro Hellakomijä. Kokkuvõttes peab ütleva, et 20 aasta jooksul ei ole alline luule tõlgete arv kõrge näitaja, kuigi juba 20 publikatsioonid on avaldatud Eesti 1930-ndate aastate. Nii, et teie aastakümne jooksul esindatud soome luulet vaid kaks E. Leino luuletust (145:4; 147:4). Kuid samas tuleb arvata võtta, et alles sel perioodil hakkas rohkem muutuma tõlketraditsioon, alles siis hakati tähelepanu pöörama ka teiste väikerahvaste kirjandusele.

Selles peatüki vas arvan olstarbekas viidata ka soome epose "Kalevala" tõlkest. Minu põhjargumendiks, miks ma epost koos luuletustega käsitlen, on just epose luulekeel. Selle arhailise, poeetilise keele muuendaajaks vendlapaks on dinards latsins. Tema tõlget hakati ka 1964. aastal, kui viimati avaldati. Kale-

valat.) Mitte ainult tõlke väärtus tõstab seda teost esile, teine arvamus on see, et 20-nd aastal jooksul jõuti välja anda kaks väga korralikku trükki - Gallen-Kallalla illustreeritudidega. (9; 10). Tänapäevani on neile lisandunud vaid üks, juba mainitud 1964. aasta trükk.

13. Proosa.

Proosa tõlkimises on jätt kogus erinev. Suba raamatute arv on 16, ja kui sellele veel lisada 11 kordustrükki, siis näitab see jätt jätkuvalt suurt soome kirjanduse vastu.

Perioodi algupoolele kuuluvad J. Aho tõlgitud kord - romaan. Südametunnistus (Omakunto) (3), jutustus. Kuisk Matti piipu lõppis" 1926. aastal (1) ja jutustuste kogu. Pulma päev" 1922. aastal (2). Aho, nagu seda hiljem tõestavad ka perioodikas avaldatud tõlked, on kõige enam hästi tuntud soome kirjanik. Raamatute arv ei ole siin märksa, on ka keini kirjanikke, kelle tööd on sama pal-

ju ja rohkemgi avaldatud raamatulena, aga kes on loopis vähem tuntud.

Johannes Sirkkanenki teostest on raamatulena avaldatud .kaul kuljunnarest lillest. (15) ja .Talamete mure. (14). Eelmise aasta kümnendime kuuluvad ka sellised klassikalised tööd, nagu H. Kivi . Seitse venda. (seitsemän veljestä) (11), A. Järnefelti . Maa-ema lapset. (Maa-eman lapset) (6) ja Eino Leino laastuole kogu . Ülepäevaliblikad. (Päivänpöytäkirjat) (13).

30-ndate aastate algul on paus soome kirjanduse tõlkimises, mis lõpeb 1937. aastal, mil huvi rexpunkti tuleb Frans Eemil Sillanpää. Eitens avaldatakse romaan . Tõime-
red suviööis. (Töimiset suviööis) (26), mis avaldatakse taas korda järgest . Teenija Sil-
ja. (Nuorena nukkunut) (27; 28). Ja lõpuks ilmub . Mehe tee. (Miehen tie) (29). Selline äärmeline huvi Sillanpää vastu on täiesti se-
letatav, kuna 1939. aastal määrati talle Nobeli preemia.

Suamaari antud tõlkerepandures ei saa leha väiksematki etteheidet teoste väärtusele

vi'i kvaliteedi kohta. Kõik autorid on maailma
tarnel arvestatavad, ja ka teoste valikuu
ei saa laita.

30-ndate aastate lõpus toimus kahe soome-
rootsi naiskirjaniku populaarsuse tõusmine.
1937. aastal avaldati Sally Salminen romaani
"Kalkina" (23). Noore teenija lühikese aja
arvestatav töö sai suure aukhinnaga oreliseks ja
see tõlgiti kiiresti ka naabermaades. Mul
puuduvad andmed selle menust Soomes ja
Rootsis, aga hästi oli seltsa kriitika kolme aasta
jooksul. Teine tema töö "Pikk kevad" oli
pigemini vähem populaarne, seda avaldati vaid
kaks korda (22).

Teine laineid lööv autor oli Auni Nuoli-
vaara. 1939. aastal ilmus "Peremees ja perenaine"
(Isäntä ja emäntä) (20), mille kordustrükk il-
mus koke 1940. aastal. Samal aastal avaldati
või kaks tema romaani - "Päev ja öö" / "Päivä
ja öö" (18) ja "Kasjane, teenija ja perenaine"
(Paimen, pika ja emäntä) (19), millest samal
aastal tehti kordustrükke.

Viimaste arvust tuleb järeldada, et luge-

jate huvi nimetatud autorite vastu oli väga suur. Kuid siin ei saa enam rääkida nii kõrgest kunstilisest tasemest, nagu H. Kivi, F. E. Sillanpää, E. Leino jt. puhul.

Kõige rohkem ilmneb tegelik huvi soome kirjanduse vastu just perioodika avaldustes. Kõige enam on tõlgitud ja avaldatud juhani Aho lühijuttu. On ilmunud 27 publikatsiooni, kus on avaldatud 18 erinevat jutustust. Neli korda on avaldatud erinevate nimetustega lühijutt „Ema“ (41:1-2; 42; 47; 49). Teised kordumalt tõlgitud ja avaldatud on „Narvi novianne“ (44:1; 45), „Suurine unistus“ (36:35; 56), „Korja/jutt“ (48; 52) ja „Muudisaruus“ (35; 38:195-198).

Teine rohkem tõlgitud ja avaldatud autor on Johannes Kinnankomi. Eritens juba kaks romaani - „Talumehi muuri“ (161) ja „Kaul tuli-punast lillist“ (162), mida hiljem avaldati ka raamatutena. Oli esitatud ka kinnankomski jutulooming - kaks korda täiustatud jutustust „Toominga ois“ (155:1-12; 156) ja üks kord jutustused „Näevatus“ (160:1), „Perenaine“ (157) ja „Suudlus“ (159:161-163).

Ülejäätunud kirjariikud olid esindatud kolme-
nelja juttudega, mõned ainult ühega.

F. E. Sillanpää on esindatud romaaniga „Noo-
rena minunud“ (207) ja kahe jutustusega
„Ekseldane elu“ (209) ja „Väike tellus“ (208).
On avaldatud ka kaars Pitarvi Pöiväranta ju-
tustust. Tachardas Topeliuse jutulooming on
esitatud „Emaga“ (258) ja romantilise muistendiga
„Toko järv“ (264).

On avaldatud ka Aleksis Kivi „seitsme van-
na“ katkend (123:2). Eino Leino laastudest on
avaldatud kolm; „Runotari korilased“ - kaars
korola (148:12-13; 149).

Rajajärganduses oli veel tunda kuusi Maail-
talvise vastu. Kuuld avaldatud teosed ei ole
nii värd ilukirjanduslikud jutud, kui rohkem
publitsistlikud artiklid - „Möövaigu ehi“ (244:
2) ja „Jumala aiad“ (243:3).

Ülejäänud autorid on esindatud ainult ühe
teosega - Aleksi Sankari, Hilja Valtonen, Mauni
Rouhunkorvi, Tapari Harma ja Eljas Süppäken
(Köksiäinen, Juntar).

Ka ulgpool nimetatud autorid on enamuses

väga autoriteetset isikuid, suurem osa juuba
soome klassikate kuuluvad kirjastajad. Viimati
nimetatud, ühe teosega esindatud autorid on
rohkesti juba liikumad, eriti suhteliselt noore-
gatasemelised - Karmaja. Väike 200 lii "Suuri"
(88:12-13) ja Kärkiäide. Mina kui kena, rahu-
liku möbleeritud loe üürnik * (134).

Kuid kokkuvõttes tõlgete valik rahuldab,
ja sünteetiliselt vaadates annab ka põgusa üle-
vaate soome kirjaproosast.

C. Draama.

Draamakirjanduse tõlkimises on näha tugev
tendents - tõlkeid pole mitte niivõrd klassikali-
se kirjanduse vahendamise kui just pöördumine
kaasaaja poole. Seire näitaja on see, et kõnn
tõlgitud draamateoseid, väljaarvatud Aleksis
Kivi "Kihluse", on avaldatud raamatutena.

Suurel määral saavutas teatriis Arturi
Järveluoma draama "Põhjalased". Ja seda aval-
dati kaks korda - alates 1922. aastast kuni 1937.
aastani (7; 8). Seire soome dramaturgia

esindaja oli Maria Jotuni oma rahvamänguga
„Hehe küljeluu“ (5).

Perioodikas on avaldatud ainult juba eelne-
valt nimetatud A. Kiir „Kihlus“ (122: 227-231)

Siit leiab laval saavutas suurt nime ka
Juho Paakkala külgjant „Pande parvelaps“ ja
A. Järnefelti „Titus“, mida küll trükiti, vähemalt
1920-1940. aasta jooksul, ei avaldatud.

Nimetatud lehtedel on näha, et suuremat
huvi pakkunud lõbusad rahvakirjeldused laulmi-
nega, mis on üsnagi eelloomulik selle aja
teatri repertuaarile.

D Lastekirjandus

Lastekirjanduse osast on tõlgitud ja avalda-
tud 10 erinevat julkust ja üks lüüetus.
Ainus soome lasteluule esindaja on Aleksis Kivi
„laul oravakereist“ (121: 92).

Julkaloomingust suurem osa kuulub äächarias
tõpeltusele - rahvosa lastejuttu. Mitmesugused
laste seikluste kirjeldused - „õigäpölenud metsa
lapset“ (255: 52-61) ja „kindlus - kangelastelors“ (253:

46-52) ja nende kõrval muinasjutud, rahvus-
muistendid. Sampo-laulud (261:332-346), . Kaks
korda kaks - risti (254:244-249) ja . Hämmatuse
king (262:56-62). Muinasjuttu „Hea tütar“ on
avaldatud kaks korda (256:50-53; 257).

Peale Topeliuse muinasjuttude on tõlgitud
veel E. Hörmöti muinasjutuline muistend „Kloostri
Mareike“ (151:44-53) ja Teuvo Pakkala lastejutt
„Tine“ (178:69-71). Need viimati nimetatud on
alguks äärmiselt, rohkem juluslikumal laadil. L. To-
pelius on olnud põhiline autor, kes kirjandus arve-
must soome lastekirjandusest. Ja võib arvata, et
tema tõlkimine on olnud alguks karmis läbi last-
kirjanduse arengute.

II. Kirjutsised soome kirjanduse kohta.

A. Üldised kirjandust tutvustavad artiklid.

Üldse 1920. - 40-ndate aastate jooksul on perioodikas avaldatud 86 erinevat artiklit, neist üldised kirjanduse ja teatri probleemid käsitlevad on 15. Sellele lisaks on veel avaldi raamat „Põhja teemad ja variatsioonid“, kus suurem osa artiklitest käsitlevad just soome kirjandust. Kuid nola raamatut käsitlev töö järgnevas peatükis, seoses tema autoriga (Anto Haavika). Selles osas käsitlevate artiklite juurde kuulub veel F. E. Sillanpää „Mehe tee“ ühesõnas avaldatud R. Krooni artikkel „Soome kirjanduse saatused ja meistrid“.

Oma käsitlust tahaksin alustada teosega, mis küll formaalselt ei kuulu perioodi algusse, kuid pretendeerib kõige üldisemale informatsioonile soome kirjanduse kohta.

1930. aastal ilmus R. Egle ja P. Uutise "Maailmakirjanduse ajalugu" (4) -üür kõrge tõrison ja põhjapanevate teos kirjanduse ajaloo kohta. Kahjuks tänapäeval meie väliskirjanduse ajalugu käsitlevad teosed pärinevad inglise, saksa ja prantsuse kirjandusega, ka enamal juhul käsitletakse veel mõnda kirjandust või itaalia kirjandust. Põhimaade kirjandustele me aga eraldame erakordset vähe tähelepanu või siis käsitleme need kõike koos. Ibsen, Strindberg, Brandes, Hammar ja Kureberg jäävad keemisele filoloogile ühe jünut äärmise skandinaavia-maa esindajateks. Ükskõik milline ka oleks situatsioon mujal, minu meelest on andestamatu, et meie teame nii vähe oma lähimatest naabritest. Tõestuseks, et selle probleemiga on võimalik hakkama saada, on ainuüksi ühepool mainitud teos, kus täiesti arvestataval laemul käsitletakse kõike põhimaade kirjandust eraldi: Soomelaas suuremas mahtis "Baltimaade kirjandus" -käsitletakse ka soome kirjandust (4: 553-592). Antakse

põhjalik ülevaade soome kirjanduse tekkimisest, kasvust mitte ainult soome autoritest, vaid ka soome-rootsi autoritest. Soome kirjanduse ajalooline areng on näidatud kuni kaasaegni välja. Raamatus antud materjal on võrreldav nii mahu, kui info sisalduse poolest T. Kuldre ja brošüüriaga "Ülevaade soome kirjandusest" (1979).

Tärgnevalt käsitletakse artikleid erinevates perioodilistes väljaannetes ja raamatutes. 1921. aastal koos soome riigivallituse külaskäiguga lähimaale, antakse väga mitmekesine ülevaade soome kultuurilust, rahvust, ka pikem artikkel kirjandusest. Filoloogiadoktori R. Tianderi kirjutis "Soome kirjandus" alustab reformatsiooni - esimestest soome keelsetest jumalateenistustest, Agricolaist ja teistest ja võib lugeda kaasaia kirjanduse vii välja. See on ühteaegu kompetentne ja lugejale arusaadav, üldülevaade andev artikkel (250).

Sellised põhjalikud, soome kirjandusajalugu tutvustavad artiklid 1920.-40. aastate

jooknul ilmuvad korduvalt. Nii näitaks 1928. aastal taas avalatav soome muusika K. Tarkkaine tööd. "Saade soome kirjandusele" (248: 210-214). Siin on ajaloolised kiired ja kirjanduslikud tendentsid lihtsalt põimitud ühiskondlik - poliitilise situatsiooniga.

Siin kirjandusajalugu tutvustav artikkel ilmub 1929. aastal. Tulknaaliide R. K. all avaldatud käsitlus "Mida me peame teadma soome kirjandusest" (101: 3) annab lihtsalt tähtsamat peipunkte naaberriigi kultuurilust. Siis arvata, et eelne artikkel kuulub samale autorile R. Kroderile, kes avaldab 1940. aastal suurema vaatluse soome kirjanduse suursuhtest. "Soome kirjanduse raamatud ja meistrid" (12: 7-43). Artikkel on avaldatud F. E. Sillanpää romaani "Nähe tu" eessõnas. Siin on esialdi käsitletud Runbergi, Kivi, Leino, Aho, Sillanpää jt. loominguilist teed.

Sarnast küüpi ajalooline ülevaade on antud ka soome keatri tekkimisest ja arengust. Artturi Tärveluoma artikkel annab

lõpeti lugyale väga ülevaatliku pildi soome rahvusliku teatri teekest. Järgnen soome näidend Peteri Hannikaise „silmankäätaja“, soome teatri ajalaja Dr. Kaarlo Bergbom ja esimene soomekeelne lavastus - 1869. aastal Aleksis Kivi „hea“ - sellised on põhi-pidepunktid, millele artikkel on rajatud (94: 9-11).

Kale kirjandusajalugu käsitlevate kirjutiste on mitu artiklit soome kaasaaja kirjanduslikust situatsioonist. Taas enamusele juhtudel trükitakse autoriteetsele soome lehtlasele ja kirjanikele kirjutatud ülevaated. Esimene seda laadi kirjutiis ilmus 1921. aastal R. Silvanio „soome kirjandus ja teater 1920. aastal“ (233). Alguses antakse pilt ajastatud soome kodusest aastastel. See teema on andnud kirjanduses palju kajastust, - eriti häärikilises luules. 1920. aastal algas pöördumine taas rahulikuks elu poole. kõige märgisväärses lehes sellest ajast on J. Lehtori „Puhkumisko“. Selle kõrval on antud üldine situatsioonivanema põlvkonna - Aho, Aho, Meriläise ja teiste viimaste leste iseloomustused ja

noorema põlvkonna kaker - Eromen, Reinonen, Jarvas ja Toopylä. Nimede kõrval on esitatud üldine reis luules ja proosas. Kuuliga koos kirjutatakse äno Reino elust ja tegevusest, ka noortest - Hellakoskist, Kojost ja Haavelast. Draamast tulevad esile Arvult ühte - H. Jallana ajaloolist draamat „Nuori Marxins“. Matrikass, et palju tõlgitakse teiste maade autoreid. See on objektivne ja põhjalik kirjutus, mis annab informatsiooni kaasaaja kirjandusest mujal.

Pimest kuulmoodi on üles esitatud Antti Tiittase „soome kirjanduse kaasaeg“ (252: 683-687). Siin lähtutakse kirjanduse ajaloo - Kiol, Aho, Linnankoski kui soome kirjanduse juured. Ja sealt minnakse üle tänapäeva situatsioonile. Taas tõstetakse esile dehtoneri kui romaanisti ja Lauri Haavlat kui draamakirjaniku. Matrikass ka F.E. Sillarytöid kui kõrge loetavamad autorid.

Antti Tiittanen on andnud ka järgneva kirjutise oma rahva kirjandusest. Poolteise aasta järel - 1925. aastal ilmus tema artikkel

.Uuemad nähtused soome kirjanduses* (251: 234-237). See on taas rikkas, väga informikas kirjutis. Teeloomustatakse äärmiselt vaherooda-palju luulet, vähe jutustust ja novelle, romaani portreoon on kinnistunud. Igalt alalt tõstetakse silmapaistvamaid esile. Kirjutatakse dehtose ja sillanõia uuematest romaanidest, reale pikka vaheajaperioodi taas avaldatud kokkuvõtte luulest, E. Leino rekord endisest nõrgemast luulekogust. Antakse jutt ka kirjanduslike uurimuste alalt - eriti üliõpilase professori Gunnar Castrèni avaldatud uurimustest Ahoist. Kirjeldatakse ka viimaseid parimaid näidendeid, Lauri Haavla suurt meru, Eero Alpi, Anttari Järveluoma ja Maria Jotuni töid. Samas on ka palju tõlgitud soome keelde teisi autoreid, mainitakse muusikas ka loht klassiku R. Blaumanini novellide tõlget.

Huvitav kirjutis on ka intrikaalide T. T. H. all 1930. aastal ilmunud. Soome uuemast kirjandusest* (269: 309-311). Siin mitte ainult ei tõsteta esile paremaid autoreid, vaid kaitletakse ka romaani ja novelli probleeme. Arutatakse,

et viimastel ajal on tekkinud halb komme-
venitada lühid pikemaus. „Tägi“ lõunapäeva
huvitavaim proosist J. Rehkonen, „Pulkinotko“
„psühholoogiline hinge“ looja, loobib. Kuuld-
da võib lugeda - huumor lubab veritatu.“
(269:310). Hinnake, mis hõlmab kirjutlise
rühul, on jäänud liigne peivoolus. Kuuld sa-
mas on lühida ajatundlikust, huultatust
kultuurilist - kirjutatuse 1929. aastal ilmu-
ma lühendat ajakirjast „Tulevikuajal“. Kui
suuremal rühakirjuri matritakse 21-aasta-
se Mika Waltari romaani „Suure illustoon“.
Ka see kirjutis saadetakse järelelõpetatud eemär-
gi, ta mitte ainult ei anna ülevaadet, ta
tekstid ka huvi ja soovid lugeda soome
kirjandust. Sama ülevaade lühidavad ka
August Reinholdi „Soome kirjanduslikud saa-
vutused poliitilise sõltumatusel ajal“ (186:7)
ja Karlis Egle „Mida uut soome kirjanduses“
(71:9). Sün on ainult lühida teistest vaa-
tenurka, kuna tegemist on mitte soomlaste
endi, vaid meie uurijate artiklitega. Ja kõr-
valt vaadates võib märgata mõnda probleemi

ka leevamalt. Reinholds näitaks kirjutat, et „soome kirjikuud, kes on koondunud „Nuori-
oisim“ ja „Tulenkantajat“ ümber on tunduvalt
vabanenud kesk-euroopa kirjanduse mõjust“
(186: 7).

Kitsamat aineküingit on käsitletud 1933. aastal ilmunud H. artiklis „Soome proletariaat kirjandus“ (30:59). Selles lühikeses ieloomustuses antakse paar olulisemat proletariaat kirjanduse esindaja nime - Ludvig Kannanen, Rudolf Pärssinen, noortest - Otto Gjironen, Hea Salimon ja Armas Jäiki.

Järgnevalt esitatud artiklid teevad teist eesmärki kui elavad. Nendes käsitletakse põhiliselt parimaid saavutusi kirjanduse arengu materiaalsest ja tehnilisest soolustamisest. Juba 1922. aastal avaldatud Omi kirjutises „Kirjanduse mõtet soomes“ (177) antakse ülevaade kui võrd palju aasta jooksul tuleb uusi raamatuid - nii algupärased kui tõlkeid, kokku 2000 trükit. Autor kirjutab, et sellest jagu mada, peab 3 miljoni suurene rahvas olema „võra lugeja“ (177: 8).

Läti kirjaniis Kārlis Skalbe oma artiklis rõhustab mitmeid momente - entees soomlaste arvustust oma kirjandusliku mineviku vastu, ta loob näiteks üliõpilaste rongkäigu Runebergi hauale. Teisens, tuleks õppida nende kirjanduspoliitikast ja kirjaniiske määratud toetustest (234:6). Ette nähtakse rõõgib riiklikest toelussummadest soome kirjandusele ja soomlaste endi tööst oma kirjanduse populariseerimiseks - kõsti' taustatud tõlkijad vahendavad seda teistele kultuure (239:5).

Kokkuvõttes peab ütleva, et ülnevalt käsitletud artiklid mitte ainult ei anna informatsiooni soome kirjandusest, vaid ka soodustavad lätlaste endi kirjanduse arengut.

13. Üksikuid kirjaniiske ja teoseid puudutavad artiklid.

Üldse on perioodikas avaldatud 71 artiklit vii teostest ja kirjaniiskest. Kõige rohkem on artikleid sillanõrjast ja eproest. Kalvalõi. Need pean olstarbexas käsitleda vii alapea-

kuksina. Muude kirjutiste arv ühe kirjani ku kohta on enam-vähem võrdne - mõni luterlaste artikkel, mõni raamatu selvestamine või tutvustus. Juhani Akort, keda kõlgiti kõige rohkem, puudub põhjalikum käsitletus. Tema kohta on üldse ilmunud 3 publikatsioonist üks on raamatu "Südametunnistus" orko-talvõore ja kaks ülejäänud on kirjani ku summa võrandid. Reino Silvestri kirjutises (232:83) on antud ka detailsem elu ja loomingu iseloomustus. Mitte ainult teoste loetelu, vaid ka loomelaadi iseloomustus: „Tema jutustuste aluses on ikka kunda soome rahvalaulu meelust“ (232:83).

Ka Runbergi kohta kirjutatud kolmest publikatsioonist ainult üks siseneb rohkem luuletaja elusse ja loomingusse. On antud üldlemisi põhjalik Runbergi kui rahvusliku äärmise ühe algataja iseloomustus (200:6).

Alasti kirj tutvustamine algas 1923. aastal Friedebert Tuglase artikliga, mis oli pühendatud kirjani ku 50. sünniaastapäevale. Tuglas peatus probleemil, et teiste põlvkondade autorid - võrdlusta juba suurest, vaid ka keskpärast kirjani ku

nikud, on tuntud Euroopas, aga soomlastest te-
kakse ainult Aho ja nüüd ka Kinnamosek. „Aga
üks suurematest soome kirjameest Aleksis Kivi,
keda tegelikult tuleb pidada ka soome omapära-
se kirjanduse loojaks, on jäänud lähtsa vööras
Euroopa lugemise“ (270:49). Suglas mitte ainult
ei kirjitle „Sittet vanda“ ja liivikilisi luuletusi,
 vaid tõstaks esile ka Kivi stiili: „Näitaks Aho
stiili mõnab ainult teatud äärmine harmoonia
ja ritm, võliselt ta jääb ebamõeldaks ja kontu-
rudes mõrgaks. Seepärast Kivi stiil on monumentaal-
ne, teravate kontuuridega ja raudritmiga“ (270:52).

Järges 1923. aastal ilmunud artiklis tõlkija E. Kleru
annab vaid biograafilised andmed Kivist (130).
Seepärast dr. Seltose 1924. aastal avaldatud kirjuti-
sele detailne eluloo andmist, kirjitleb rohkem Kivi
teoste tõlkest kaardajal, seda, kuidas ta saab-
luttavama Euroopa lugemise (139:280-286). Seltosen
kirjutab, et kui Kivi hakkas kirjutama soome keeles,
„ta aluses pidid õppima tundma, mida tähendab
olla allasurutud ja põlatud rahva esindaja,
rahva, kes veel võitleb oma elementaarsete õiguste ees,
ja kui raske on lootada vastu juttu aja raskust-

suurale "(139:282).

1934. aasta jooksul, reedes kirj 100-aastase juubeli-
ga, avaldati kaks artiklit - intreaalide all H. L. on
antud rohkem üldiseloomustavad andmed (31: 6),
aga elna tähtse kirjutas Soomes toimuvat kirj
juubeli nädalast (238:3).

1925. aastal avaldati Johannes Hirvakuoni roma-
ni. Sool tulipurnarist lülist. Samal aastal ilmu-
sid aasturajad. Kaks kirjutist jõuvad saad lihtda
arbitraarooni tasemele, aga J. Heinesuuri ja A. Braisi
telsensioonid on põhjalikumad, samas väga polemi-
lised. Brais suhtub üsna kriitiliselt tõlgitud
teosele. Eriti autor rõhutab xangelase psühholoogi-
lise muutuse tõestuse puudust. Braisi ei sahalda
sarnuti romaaniliste tegelaste iheruolgne kujuta-
mise, romaanis kunda olud liigne lihtsamelus (69:
393-394). See vastu Heinesuuri annab väga kiitva
telsensiooni, karmilades, et selline teosega võib lankama
saada ainult tõeline kunstnik, kes melle on. avarud
selle suuremaku meloodia võluarid kirjavad "(240:4).

Kolm pikemat kirjutist on avaldatud ka Haila
taloris. Kuud reedes on vähem juttu temast kui
kirjanikust, rohkem kirjeldalase pidu Riias, kust

soome kirjandis on võetis. Samuti tõstetakse esile tema religioosneid vaateid ja arvamusi kodust ja perekonnast. (174; 247:196-197).

Põhja avaldatud Sally Salmine ja Huri Nuoli-vaara isikuid ja teoseid on ajakirjanduses vähem käsitletud. Põhja avalatud lühidat annotatsioonid uute raamatute tutvustamiseks, peatuvad ainult kaks kirjutist pisemalt Sally Salmine elule ja tegevusele. Birniers - Myits rääleb lähemalt ka ilmunud teoseid „Katrina“ ja „Pime kevad“ (68:31). Teine kirjutis on rohkem Salmine isiklikust elust, kusjuures tema enda jutustatud (99:17-21).

Tõrgnevalt käsitletakse mitmeid artikleid, mis on kirjutatud rohes mitme soome näidendi lavastamisega lüü laval.

1921. aastal avaldatud kirjutises käsitletakse A. Färviluoma „Pöytälaulu“ esitendust ja kuus publi-kaatoru (181:5). Täist laadi, rikkam arvamus teo-kest, on karakteristone on artid K. Freinbergi dramas-tilise kirjutise „Färviluoma. Pöytälaulu“ fragmendis (83 2-4). Nii lavalist teostust kui ka näidendi enda iseloomustust käsitleb 1923. aastal ilmunud Fnd. Holmbooski - Humbergi artikkel. „Soome ja lüü

rahva saatustes on palju sarnast. Mõlema rahva iseseisvuse tee on täis kannatust ja rüüatava traagikat. Aga kannatused lähendavad. Sellegipoolest tunduvad nii lähedased ja armsad need meile mineviku suured paigad, millest tärgivad A. Järveluoma „Pöyhälähd“ (70:13).

K. Frenbergs avaldab ka kirjuti Riias lavastatud Järnefeldi „Tiituse - Jerusaleemi vallutaja“ kohta (82). Antakse ka lähem Järnefeldi kui kirjuti iseloomustus, tema mõjud tõlkele.

Sama autori meele kuulub ka kirjuti Teuvo Pakkala rahvamängust „Pande parvelapad“. Ta puutub probleemil, mis soome kirjandust suhteliselt vähe tuntakse, seda seletab ka keele omapäraga - soome keelt tuntakse vähe. Kuid samas: „Mis puutub soome draamakirjandusse, siis viimastel aastatel on meil kõlbitud ja lavastatud mitmed tööd. Mulle endale on meeldinud kõige rohkem nelja nimega:“

H. Kivi „Kullust“, Järnefeldi „Tiitust“, M. Jotuni „Mäe kirjeldus“ ja A. Järveluoma „Pöyhälähd“. Soome draamakirjanduse isa on A. Kivi. Tema kuulsamad näidendid „Nõmmekingsepad“ E. Kline tõlkes lavastas suure menuga Eesti Rahvasteater“ (85:1)

1. Sillanpää kohta avaldatud kirjutised.

Nagu juba eelnevalt mainitud kõrge rõhkem publikatsioonide on F. E. Sillanpääst - kokku 22. Neist küll suur osa on ainult teateld, kes Nobel'i preemia määramisega. Kõni sellise teade andis ka lühema elu ja loomingu ülevaate. Siin rõõndletakse ainult lühemaid artikleid. Ülejäänud ainult märgitakse bibliograafia osas.

Esimene kirjutus Sillanpääst läti ajakirjanduses ilmus 1935. aastal dentä Maavõna nimest. See on esimene tutvustus läti lugejale: „F. E. Sillanpää on soome kirjanik, kes praegu juba saavutab maailmakuulsust... see talupoeg on haru nähtus kaasaaja Euroopa kirjanduses: ta kirjutab ilma tendentsita, tal on rida, ta onab naha teiste ridade metesse“ (170: 34). 1936 aastal, kui dentä Maavõna taas kirjutab Sillanpääst, rõõkab ta rääid rõhkem tõhilepanu taustale, kirjaniku päritolule. On rõõndletud kõnneti, kii' tegevust - reist lühitudes mainakse üle kaasaajale (171: 276-277). Sama artikkel on avaldatud ka d. Maavõna esseelekoosmikus - sellel pealutakse pikemalt järgnevas peatükis.

Seoses raamatute "Siimesed suviõöl" ilmumisega 1937. aastal, avaldatakse kolm kirjutist, kuid nad kõik jäävad kokku uue raamatute tutvustuse tar-
mele.

1939. aastal annab lausa iga ajaleht teate Nobeli preemia määramisest F. E. Sillanpääle, koor alliga tutvustatuna ka tema loomingut. Üsna täpse sõnastuse Sillanpää tööde motiividele annab dr. Perlbach. "Siimesed suviõöl" tuleb märkida selle kirjanduse ringkonnale suunatud pilku. Harva ta mõitab sündmusi, ilmaga seotud väliseid tegureid, küll aga rõõmiti protaane, väikesed eneseme sul-
gumist. Need on hingelisele tõltsed momentid in-
nuse elus, mauslikud pöörded, näitaks - si-
võitluses saavutatud võit, hingastumine, valmisolek
jne " (180:14).

Sama rõhualik on ka dr. Hauwiga soome kirjanduse
loomingu meetodi ja stiili uuritus (172: 1184-1186).
János Rudnikis valgustab kirjandust, kuidas Sillan-
pää on vastu võetud Lätis (190:24).

1940. aastal, liinas mõnele uut tõlkeleht tutvustavale artiklile, ilmub ka Mart Kana kirjuteis
"Õhtupoolik Sillanpää juures", milles rõstle-

tarne rohkem soome kirjanduse mõistmist Rootsis veedetud aast, tema mõtteid selma laagerlohest ja vahendatuna tema mõtisklusi elu üle (185:9).

Kokkuvõtteks võib öelda, et rohkem siltanpää kohta avaldatud kirjutised - nii lühemad kui pikemad -, mis tutvustavad tema teoseid ja loomingut, annavad kirjandusest ismaga detalle ettekujutuse.

d. „Kalevala“ kohta avaldatud kirjutised.

Esimene soome epost käsitlev kirjutus ilmus 1925. aastal. Autor H. Sams pakkus väga huvitava rääkijuse - vaatles ealoli kangela, eri rahvastele kujukid. Kirjas oli antud igat tege- last rohkem informatsiooni rahvade epost (205:5-7). Pärast seda artiklit oli pikem vaikus, ja alles 1935.

aastal, kores soome epost 100-aastase juubeliga, ilmus kore uida „Kalevala“ käsitlevaid publika- tsioone. Hjalles „Brüa ieme“ (vaba maa) kirjeldata- ruse ka Lõhi delegatsioonid osavõttu soome „Kalevala“ pidustustest (116:7). Teised artiklid vaatl- vad epost rohkem ajaloolisest küljest. Kõige rohkem kirjeldatakse hõimolust ja tema tööst. Nii ka

ligolise Järväsi artiklis „Kõnnok - soome Homer ja „Kalevala“ - väga kujundlikkas keeles antakse tema elulugu, esimesed rahvalaulude kogumised, kõi epron rullal. Kirjutaja autor annab ka omapoolse arvamuse, peitab kõvale kirjandusajaloolaste vaidlused sellest, „mil määral see on rahva epros või kunstiteos“ (154: 224) rõhutades, et tuleb austada seda suurt luuletust, „mis rõhub endas soome rahva hinge“ (154: 224).

Ka leiad „Kalevalale“ pühendatud kirjutised alustavad rõõmlikult kõnnokit ja tema rahvalaulude kogumist. Professor Setälä kirjutab lähemalt ja väga põhjalikult ka kindmurele eproes kasutatud rahvalaulude põlvkonnist. Peikeli autor rõhutab, et „Häädä-lä“ ei ole ainult soome või soome sugurahvaste epros, „Kalevala“ luule on põhiliselt üldse Ida- ja Põhja Euroopa väime laps“ (206: 3). Teine artikkel rõõmab rõkem kargala rahvaid kui tõttamaid epron viivamaid (120: 6).

Üks põhjalikumaid ja analüüsivamaid on Anna Bönckalnes kirjutis „Soome epros „Kalevala““ (66: 258-263). Autor rõhutab rahvalaule kelle tähtsust: „Tõdes soome laulelaste eneskindlust andis ne nimepärase kõi soome kirjandusele, mis vae loetas eostsi“

laenudega küllastunud muudole, sellise reede rikkus ja mitme kirjgust, millest varem ei võtnud arvestadaagi" (66: 259). Artiklis on antud eepose rangelaste ja põhiliste süžeehüüde iseloomustus. Kohutatakse rohkete kogutud rahvalaulude viitenäidamist, mis näimoodi moodustab täieliku rooma vana laule illustreeritööri.

Variantide võrreldes valitakse paremaid ja ilusamaid. Bixyaku kirjutab ka hõkkrooli enda kirjutatud ühe osast, ja rõhutab, et „need yisoodid hõkkroolil on nii õnnestunud, et kugi parim laulude tundja aja teadmata ei suudaks neid avaldada“ (66:262). Oma kirjutist lõpetades ta teeb kokkuvõtte, kus selgitab mõngi b. kaluvala' suurt tõlkevast: „kaluvala' lugevatas mitte ainult soome, vaid ka eesti ja läti rahva rahet luua oma omapärast, inimese vaimu, sellens appi' kutvades muistised rangelased“ (66:263).

Nend ulnevalt rõõkketud artiklid mitte ainult annavad olewate. katevate: riigist ja tead-
lusest, vaid pretendeerivad ka põhjalikule tõnapäe-
valgi arvestataval uurimusele.

Föregående sommaren sälls Leena äldstbarnet Laine
juli 1938. Gastal, sexen "kalvats" löttrulor följde

lühikordse ilmutamisega. Suurem osa artiklistest on
lihtsam sisulise informatsioon. Kuid ühte artiklistest
tahaksin esile tõsta - Anslaw Egliis kirjutas võrre-
lpoore lühikubest tõkest. Ta avaldab arvamust
sõome euronide ja liiti religioossete elamiste struk-
tuuride sarnasusest, mis omanorda on palju
sagendanud linnael elavatsi tööd tõlkijana. „d.d.
tõlge on suurepärane nii keele rikkuse ja paindlik-
kuse, kui ka tüüpi suhtes. On kasutatud palju
ka elamades leiduvaid sõnapärandusi, - muutusi
ja apokroofi, mis markantalt tõstavad esile
keele arhaismusest ja pödulikkusest“ (72:9). Artikli
autor lõpetab kirjutiise rahuldatus tundega, sest
„õime aialt võimustada meie kultuurielu
kiirest õitsengust, mis võimaldas lühikordsest
ilmuda nii suurel teotel nagu Kalevala, „Don
Quixote“ ja „Hiawatha““ (72:9). ka praegu tuleb
selle arvamusega nõustuda.

Kalevalast on kirjutatud ka ühta Naaripa oma
raamatut „Põlva lümad ja variatsioonid“ (17), kuid
sellest välgitakse põlvalikumalt järgnevas peatükis.

III. Tähtsamad soome kirjanduse vahendajad.

Vahendajate all on mõeldud nii ollesid vahendajaid-tõlkejaid, kui ka raundsid-ilevaatavatelike raundutluslajaid. Enalge rästletaxe tõlkejaid. Sün võib järeldusi teha väga väheste andmete põhjal.

Eritus, enamus tõlgetest on anonüümne, kas ei ole üldse märgitud nime või on kirjutatud ainult üks täht. Väinax puhul peab tegema tõhulu uurimistöö, et selgitada, kes olus võinud olla vahendaja. Teine probleem, mida on võimalik lahendada, on see, et ei ole teada, kas tõlgitud on olse soomekeelsest originaalist või on kasutatud tõlget mõnes muus Euroopa keeles. Võib arvata, et enamus juhtudel on viimase variand. Mitmetes allikates tõhulatakse, et soome kirjanduse vähere teadmise on tingitud soome keele spetsiifisast. Kuud sellespärastis rästletaxe vahendajaid, kelle tööd rõvulle on märgitud, et tõlge on soome keelest. Sün tuleb eriohale elina tähtle, kes on tuntud an-

dena luulelajana ja samas väga eduka tõlkeajana. Tema tõlgetegevuses on suurem tähelepanu pööranud eesti kirjandusele, kuid oluline on ka tema tegevus soome kirjanduse vahendamisel. Tähtis on ka tõlkeajal iseloomustab põlvkonn orienteerumine vahendatava kirjanduse sildepilvile ja väga hea oma (tõlke) keelemahtuvale tundmise, mis tõstab tõlke kvaliteeti.

Kõrge mahukam on olnud A. Kivi. Suhtune venena" tõlge (11). Hiljem on avaldatud samast tõlkest kaks kordustrükki - viimane 1958. aastal.

Raamatutena on avaldatud veel E. deino laastud „Ühepäeva liblikad(13)“ ja J. Aho jutustus „Kuidas Matti piipu lõppis“(1). Perioodikas on avaldatud J. Aho jutustus „Sara Punanen“(51:518-519), näidmed E. deino (140:2; 145:4; 147:4) ja ühe J. Runbergi luuletus (191:2). Etina tähtis puhtal ei saa mitte tõsta erakorralist tõlgete rohust (eriti soome keelest), ning kirjelaanile tuleb kõrge kunstiline tase. See tõstab omakorda lugeja silmis ka vahendatava kirjanduse prestiiži.

Reale otse vahendamise on E. deinle võtnud sõna ka soome kirjanduse tutvustajana. Joonas Aleniks Kivi juubeliga ilmus põlvkonn kirjutiis

soome klassikust (238:3). Autor on osanud anda kirjutiisile avaramat kirjanduslikku konteksti. Tähtsusest on tärunud ka artikkel, mis annab uuemaid andmeid soomlaste kirjandusliku elu organisatsioonilistest küsimustest: kirjanduse kapitali loomisest, oma teoste tõlkimisest (239:5).

Tõlkijana tuleb veel esle tõsta dinards daicena. Kuigi ta on lühike keelde vahendanud ainult ühe soomlaste teose - sellest järele, et minna läbi kirjanduse ajalukku. Soome rahva egiore „Kalevala“ tõlge on tänapäevalgi hinnatav kui kõrgtasemeline kunstiteos.

Hinnatav on see, et soome kirjanduse vastu on huvi tundnud lühike silmapaiskumad kirjanikud, peale sellevalt mainitud E. Tähkile, A. daicena, legelenid tõlkimisinga ka V. Pludorais ja J. Sudrakalms, ühe leuletuse on tõlkinud ka Rahnis (132:244). Siin kohal on olulisem mitte riiuõrd 7 tõlgitud leuletust, kui vahendajate eredad iatunud, nende tähendus läbi kirjanduses.

1920. -1940. aastail kujunes soome teatri populariseerijaks dõiti kõiis Feinbergs. Kui tõlkijana kui ka lühendavale artiklite autorina Feinbergs

andis isna põhjaliku soome keelse ja dramaturgia-
duse ülevaate. Tema puhul puuduvad andmed, kas
on tõlgitud soome keelest või kasutatud muuselist
vahendust. Kuuld see omale vähe tähtsust. K. Freibergi
tõlgitud on A. Kivi "Kihlus", A. Järnefeldi "Tiitus",
H. Jotuni "Mehe kirjeldus" ja A. Järveluoma "Põhjala-
sed". 1920.-1940. aastate jooksul on reist avaldatud
kolm, aga läti teatri laval on olnud kümme keli.

Eluvalt kõnitletud olid põhiliselt tõlkepad,
kes vähem kirjutasid tutvustavaid artikleid või
uueimusi. Järgnevalt pöördus tõlkepaari in-
imestele, kes ei olnud tõlkejad, kuid püüdsid tutvus-
tada soome kirjandust; kirjeldades kirjanduselu
sündmusi, või autoreid ja teoseid.

Kõnitletud perioodi jooksul oli märgata ten-
dentsi, et võimaluste piires kasutati soome
kirjandusriikidele otsest raastööd. Mitmed artiklid
olid otse adreeritud läti lugejale, mõitens soome
kirjandusteadlase ja kirjanduse Ahti Tiitla kirjuti-
sed soome kirjanduse kohta (251: 234-237; 252: 683-687).

Tõlkepaaridega on ka prof. Selö ja R. Silvanlo
artiklid (206: 1-3; 233: 232-83). Kogemused näitavad, et
tõlgitava kirjanduse esindajale raastöö on nii aspa-

tundlik, et väärtus jätkumisel ka lõunapäevalgi.

Nimetamata ei saa jätta ka põhjalikku tööd, millega said hakkama R. Egle ja H. Uusik. Maailma- kirjandusele ajaloos [4]. tulevad esile kaasa arvatult: esitus, võrdvõrrevalt teiste maade kirjandustega käsitletakse varem vähetuntud kirjandust. Terveks väärib tähelepanu uuemale kompleksne materjali esitamises.

Viimane käsitletakse teata Maurinat, kes on teinud kõige rohkem Põhjamaade, eelkõige soome kirjanduse populariseerimiseks, kuskallegi tema tööd pole lihtsalt tutvustavad, vaid iga asja juures seostatakse, lähtudes uuema seisukohtast. Teata Maurina inimese vajas lähemat tutvustamist, kuid siamaasi on temast vähe teada. Peale emigreerumist Rootsi jäi teenimatult vaeu ka tema varasem looming. Praegu, jälgides Maurina töid, tuleb tunnistada tema väärdamatut juhtivtosa läti noorukide-elses kirjandusteaduses. Teida ei saa nimetada ainult kirjandusteadlaseks, Maurina oli Euroopa tasemega mõtleja. Selles töös käsitletakse väga väikest osa tema loomingust - ainult soome kirjandust käsitlevaid teoseid, kuid ka siin on tunda autori filosoofilist lähenemist: sügavalt mõne, samas muu iluistiti

lubad. Seda Haukisa kirjutistes on alati tunda kindlat
eesmärki, mis on valitud just antud teema, iga
väiksem kirjutis esitab suurema kontseptsiooni osana.

Konkreetselt soome kirjanduse juurde jõuab ta
1935. aastal - enimst võrdselt tutvustades F.E. Sillan-
pääst läti lugejale (170: 34-35). Samal aastal toimuvad
ka loengud, pühendatud soome kirjanduse - hõimusele,
kirale ja sillanpääle (169: 2). 1936. aastal ilmub
uus artikkel sillanpääst - „Sillanpää ja need, kes
teda ümbritsevad“ (171: 236-277). Siin alustatakse
ajaloolisest taustast - hõimulist ja „kaluvalast“ ning
kiirist - sellest pinnast, kust Sillanpää on tulnud.
Neid kõike rii kirjanduse tekst kui ka iseenda,
omaajastase mõttemaailmaga rahva tekkimist. Ja
sellisest rahvast antud informatsioon ütleb
läti lugejale palju rohkem.

Kirjutist sillanpääst kui Nobeli preemia
laureaadist (172: 1184-1186) alustab Haukisa mitte
soome kirjandusest, vaid mõtiskleb selle üle, kuidas
elavad inimesed, elavad inimesed on saanud
seda aulinda. Mis juhtub, kui nad kõik
saaksid rohkem? Ja selline situatsioon asetatuna
tuleb kõrge selgemini esile just iga kirjanduse aine-

laadus, see, millega ta on põlvunud preemia. J. Hauviga kirjutab, et teda on kõrge rohkem sillangid loodes rõhust inimlikkus. Artiklis ta annab üsna huvitava soome kirjamehe iseloomustuse: „Kui vaimus võib ette kujutada seda loodusteadusliku naturalismi ühendust Maeterlincki sensibülsuse ja müstilisuse meeloluga saaduse rühmatamatuses, siis meil olus enam-vähem selge sillangid vaimse profiil“ (172: 1186).

1936. aastal perioodikas avaldatud artiklil sillangidest on ulgem täiendatud raamatus „Elu tõestajad“ (16: 161-181) koos teiste kirjameeste portreedega.

Teine raamat, kus üsna põhjalikult räägitakse soome kirjandusest, on „Põhja teemad ja varjatud noored“ (17).

Seda raamatut on raske nimetada teaduslikuks uurimuseks, ja samas täti kirjanduse ajaloos ei ole paremat soomlaste ja soome kirjanduse rääkijut.

J. Hauviga kirjutab „kasevillast“, mis ühendab soome ja läti maad, ja esimeseks sillaks on „kalurid“.

Väinamöise ja Lemminkäise jõud on laulus - „see on see sama laulu jõud, mis seitsemesaja aasta võhuväeajast jooksul säilitas meie rahva vaimu, ühendas eri rahva osad“ (17: 25). Laul ei ole ainult jõud, vaid on ka õnnus, laul on võitlus ja pühadus.

"Harmoonilise kõinamõise päästis laul, kibestunud kulleruse päästis mõõk. Kes tahab õieti mõista soome rahvast, see peab korraga mõtlema kõinamõist ja kullerust" (17:31).

dr. Haukka raamatus on kirjutatud mitmes soome suurest. Igasühe puhul on antud mingi uudne, käsitaja avastatud vaatenurk. Selles teoses autori subjektiivsus saadeldava objekti suhtes ainult soodustab objekti enilestmist. Kirjutades R. Kosken-
nemiist, rõõdab autor teda Raskaga - mõlemad peidavad oma teerajitajaks goethet. Mõlemad on suurend individualistid ja nende luules on palju kurbust ja iirandust - "nii Raskis kui ka Kosken-
nemi külmuvad enda loodud maailma külmaes" (17:46).

Sillanpää tuleb kui lihtsahva jõe riinast. Ta on suutnud oma väga rahuldliku loomingu tõsta üld-
inimlikule tasemele. Rääkides Sillanpää poliitilise-
raamatust, toob dr. Haukka Schopenhaueri mõtte, et
"kui kellegi on geniaaluse märke, ta suudab
saadada maailma enam kui ainult enda silms-
tega" (17:53)

Kirjutades Kaila talusest kui igatauste luule-

tajast, illeb tõsta Naariga, et tema arvates
igatsus on ineloomulik nii läti kui soome rahvale,
kui ka üldse põhja rahvastele, neile, kellele ei
jätke ühest päikest * (17:64). Põhja rahvastele on
väga teist - inimlikkuse, aidatussoojuse päikest.

Ei peatunud käsitletase Johannes Linnankoski
leostest „Laul tulijumast lillist“ ja „Paguland“.
Erimes toomani rangelares Olavi teiab Naariga
paralleeli demininkäisega. Need samad omadused,
või tõkern süvendatud, annavad Olavile - „kõn-
jõudu, kallumust ja ilu“ (17:81).

Soome rahvusliku kultuuri sümboliks võib
pidada Elias Lönnroti. Kui soomlastel ei olnud
teada, neile kuuluvad rahva - laulud, kuid puudus
kalwala elav maailm. Tõlge Naariga ra-
matus on kõige ilusamad ja ka kõige lõpsemad
rõnad öeldud „kalwala“ kohta. „Selles raamatus
ma tahan öelda, millised mõtteid ja arvamusi
mõnus kultus onle „kalwala“, kus ei ole seda
elegantsi, seda päindlikkust nagu heubadumide
lauludes, ei ka seda verist rangelaslikkust na-
gu Niebelungi de lauludes, „kalwala“ on väga
inimlik raamat meeste suuruselt ja naiste ilust,

ja inimeste elu ebatäiuslast (17: 98). Raamatu autor kirjutab kalvala maailmast, inimese vabadusest ilu järel - laulu võimust. Senta Naariga käitleb laulu kui kõigi ideaalsemat inimeste suhtlemisvahendit. Laulus inimene on lähedane sõbraga, inimestega, kules tekib distantis.

Lõhi kirjandusteadlane läheneb väinamõisele ja jõukohasele kui filosoofilistele kategooriatele, nende võitlusele - kui täiuslikkuse ja väikluse võitlusele. Tga ebatäiuslikkus viitab kõrge täiuslikkuse, „alles sümbolis peitub põhjus, miks kultuur ei lähe pidevalt ülesmäge“ (17: 117). Samatäiuslikkus ei eeldor õnne, väinamõine suulis võita oma vastast, võis kõrgega hakkama saada, aga kõrge kallim - Aino - jääb lalli rättesaamatuks.

Kõrge tähtsustus jääb. Kalvalas 'siiski' luulejõud. Senta Naariga kirjutab, et „luuletaja, kes ei tunne ime, on ainult sõnade järjestaja, aga luuletaja, kues ime, muutub jumala sarnaseks. Ja kas see ei ole üks suurematel imedest anda usku võikse rahvale, et ta suudab vastu panna ülkmaalus olevale jõule?“

(17:130).

Õõga kuultav raamatu peatükk on "Igavesti
naislik", kus tõstetakse esile naise kuju. Armastav,
sootav, lootav - selline on kaalvalla naine. Ta on
uhke oma vabaduses, selle vabaduse eest andis
Aino oma elu. Ja samas lõpmatu enesetõe-
tus, mis kaasneb demüünnaime ema kujuga. Siit
tuleneb naine jõustaja, kahekordne ema.

Sally Salmeise "Katriinist" tulevad sellised
mõisted nagu vastupidavus ja truudus. Ja naine
seda ühendab endas igipõline naiselikkus.

Anta Hauviga lähenemist soome kirjandusele
võib nimetada intüimness. Kõli kirjandus ei
pretendeeri oma looxega uuromusele, tegemist
on viisanditega ja mõtisklustega. Kuid kuorta-
tus, tõsidus ja kompetentsus materjalile lähe-
nemises on andnud väga huvitava raamatu. Eri-
teks on see raamat soome kirjandusest ja teinek
on ka mõeldud täpselt läti kultuuri situatsiooni-
le. Kõneldes teise väikerahva kirjandusest,
kirjanduse - kultuuri, autor tahes tahtmatult mõt-
leb oma rahvale. Soomlaste saavutused on kirvi-
tuseks sellele, et ka väike rahvas võib maailmas

tuntuks saada just omaaajaks ja inimese kultuuri
raudu.

Selline rahvuslalt huutalud lihenemine
on ühendavaks jooneks rõnidele selles peatimis
rõnkkelud artiklitele ja noone rüanduse asen-
dusele üldse.

Kokkuvõtte.

Antud diplomitöö's selgitati, milline on soome kirjanduse tegevuskoos käitis 1920. - 1940. aastatel.

Kuna soome kirjanduse käsitlus käitis on eelnevalt olnud rohkem juhusliku laadi, siis antud töös on domineerivaks kogutud faktide materjali esitamine. Siitõttu on lahajlaanile jäänud materjali sügavam analüüs.

1920. - 1940. aastate jooksul ilmus 95 soome kirjanduse tõlgete publikatsiooni, millest 30 on avaldatud raamatutena. Enamus tõlgitud autoritest on soome kirjanduse klassikate kuuluvad. Prosaistidest on rohkem tõlgitud J. H. W., F. E. Sillanpää, J. Kinnunen, ja H. M. M. teoseid. Suure populaarsuse on saavutanud ka kaks soome-rootsi naiskirjanikku - S. Salmi ja H. Nuolivaara. Salmi romaanil "Katrina" on kelle perioodil jooksul olnud 7 kordustrüki.

Soome luulet on tõlgitud vähem - esindatud on vaid 8 autorit. Tõlgitud on enamuses minevikuli-
ste autorite - J. L. Ruubergi, L. Topeleu ja kaasa-
ajamasaistvamate luuletajate - E. Leino, O. Mannise
tõlde.

Draamakirjanduse valikus on rohkem tõlklõp-
põraltud kaasa-ajalikele - H. Järveluoma, H. Joturi,
T. Pakkalale, kuid on tõlgitud ja lavastatud
ka soome draamakirjanduse alustepärija H. Kivi
näidendeid.

Laster kirjanduse osas on tähtsusi prioriteedi-
saavutarnud L. Topeleu lastelood ja muinas-ja-
lud.

Kuigi juba eelpool mainitud nimedest võib järeldada,
on soome kirjandusest vahendatud praegu ainult
väga nimetud ja häid kirjandikke, kes juba tol
ajal kuulunud võt ka hiljem lähed soome kirjandu-
se klassikasse. S. Salmise ja H. Naolinna poolt
tuleks rohkem rõhutada oma aja moekirjandusest,
süü ei saa lõheneda samade viiteviisidega kui
kiire. S. Marjale, Leino jt., kuid samas ei saa
keda nimetada ka ainult odava populaarsuse
nõtkuseks.

Siiski soome kirjanduse vastu ei oleud ainult eba-
teadlik ja arusaamatusega põhinev nähtus, see oli sihitad-
lik, suunatud protsess. Seda tõestab ka erinevate
soome kirjandust puudutavate kirjatiste arvu
perioodilise - 86, millele lisaks pikem soome kirjan-
duse ajaloo käsitus R. Egge, A. Uutise raamatutes
„Maailmakirjanduste ajalugu“ ja E. Haavina
emmed raamatutes „Põhja tuumad ja variatsioonid“
ning „Elu tõestajad“. On püütud võimalikult
ralja tutvustada soome kirjanduse ajalugu. Perioodi-
liselt avaldatakse andmeid soome kaasaaja kirjan-
duslikust elust - nii kirjanikest, uutest teostest
kui ka kirjanduselu organisatsioonilistest küsimus-
test. Kavatatakse soome kirjandusilmsel
kaastööd - prof. Setälä, A. Tiittarinen, R. Silvanen,
J. Lehtonen jt. See kaastöö on ennast õigusta-
nuot - nende autorite kirjutised on väga asjatund-
likud ja täpsed materjali esitamises.

Kõiki, kes tegelesid soome kirjanduse tutvus-
tamisega ja tõlkimisega, ei ole võimalik selgitada.
Enamiku kõige juures ei ole tõlkejat märgitud.
Kuid hal, kas vahendajad on nimetatud, on
näha, et need on väga autoriteetneid läti kirjan-

alusnimed - kirjastused, kirjandusteadlased.

Tõlkijana tuleb esile E. Kallik, kes on tõlkinud A. Kivi "Süüa vend", mitmed J. Aho jutustused, E. Leino, J. S. Kurebergi luulet. Tema on kirjutanud samuti luteruslavalaid artikleid.

Eraldi luuletuste tõlkijatena on esinenud ka sellised juhtivad läti kirjanikud, nagu V. Plūdons, J. Rānis ja J. Sudraskals. Linards Lācis on esitanud suurepärase läti keeles soome rahva eepose "Kalevala".

Tulustuslapatena tuleb tõsta R. Egle ja H. Lūpša "Maailmakirjanduse ajalugu", kus suure ajatundlikusega, kõrvuti teiste maade ja rahvaste kirjandustega, on esitatud ka soome kirjanduse ajalugu.

Kuul vahendajana kõrge suuremat kõhalepanu väärts läti kirjandusteadlase Lenta Hauvina. Tema raamatutes "Põhja laamad ja variatsioonid", "Elu tõestused" ja perioodikas avaldatud kirjutistest on lunda andera ja erudeeritud inimese käsitlust. Üsna subjektiivselt, eksistentsis vormis läheredes õnnestub tal esile tõsta just kõrge omajärgsused, taloomulikumad soome kirjanduse

külged. Kainklus on küll vähem leitud, rohkem loominguks interpretatsioon, kuid esialuud lailmatu kuusliku maitse ja euudiltsuuga.

Peale teiste läti kirjandus- ja teatritegelaste, nagu K. Freinbergs, J. Proders, K. Skalbe jt., soome kirjanduse tutvustamiseks kasutatakse ka eesti kirjanduse - Fr. Tuulase ja H. Rana raastöid. See on täiesti reletav eesti ja soome kultuuri kontaktide suurema apaloolise lagamaaga. Selles on tingitud ka kontaktide tihedus ja eesti kirjandusimeeste suurem ajalundlikkus naaberriiva kirjanduselus.

Enamikes läti autorite kirjutistes läheneb soome kirjandusele oma rahva kultuuri seisundalt. Püütakse leida loelust oma rahva kultuuri arengule. Soome kirjanduse õrrestumise andlaks edasi mõttega, et ka väikerahvas on võimeline omaette eksisteerima ja looma iseseisva, omapärase kultuuri. Soome kirjandusele läheneb mitte kui võõrale, erisoolikisele nähtusele, vaid kui sarnaseid tundeid ja loetlusit järgivale vägendusele teist-kuus kirjanduslikus keskkonnas.

Kokkuvõttes peab ütleva, et 1920. - 1940. aast-

te poolul on püütud teha võimalikult palju soome
rahva ja eksporduse tulevastamist.

Bibliogrāfija.

1. Aho, J. - Kā Mati pīpi aizmācīnāja. (tulc. E. Šolte) - Rēta, Rīgā 1926.
2. Aho, J. - Kānu dēma. (dāpas - kēimīpa tula) - Rēta, Rīgā 1922.
3. Aho, J. - Sirdsapmīna. (tulc. Ēlma Krodere) - Gulbis b.g., Rīgā.
4. Egle, R., Upīts, A. - Somu literatūra. - Rmt: Pasaules konstruētas vēsture. IV - A. Gulbis, Rīgā 1930, lk. 553-592.
5. Joturi, H. - Vīra sānkauls. - Ivaigunājs, Rīgā 1934.
6. Jāņvefeldt, A. - Fernfelds, A. - dēmes bērni. stāsts par somu tautas dēvi. - "Vidzemnieka" pielikums, Valmiera 1920.
7. Jāņveļuoma, A. - Jāņveļuoma, A. - dēmes bērni. (tulc. K. Freinbergs.) - K. Brūdiša aprg., Rīgā 1922.
8. Jāņveļuoma, A. - Jāņveļuoma, A. - dēmes bērni (tulc. K. Freinbergs) - Jaunlatgalē 1937.
9. Kalevala. Somu tautas epos. (tulc. L. Lācers) - latvju kultūra, Rīgā 1924.

10. Kalevala. Somu tautas epos. (tulka. L. Lācis) -
Valters un Rapa, Rīga 1938.
11. Kivi A. - Syntienin tytö. (tulka. E. Lācis) - A. Gulbis,
Rīga 1926.
12. Kooders, R. - Somu rakstnīcības likteņi un meistari - Rmt: Sillanpää, F. E., Viena cēlī, grāmata
ziņos, 1940, lk. 7-43.
13. Leino, E. - Vainas dienas tautaviesi. (tulka. E. Lācis)
deta, Rīga 1922.
14. Linnankoski, J. - Linnankoski, J. - Lemminka beulas.
(tulka. M. Eversina) - O. Jope, Cēlī
1927.
15. Linnankoski, J. - Linnankoski, J. - Uguns - sarkanais
ziņos. (tulka. A. Bērziņš) - latvju
kultūra 1924.
16. Mauriņa, Z. - Pirmatnēpāis spēks. - Rmt: Dāvēs ap-
liecinātāji. - Valters un Rapa apg., Rīga
1939, lk. 161-171.
17. Mauriņa, Z. - Tēmeļu tēmas un variācijās. - Valters
un Rapa, Rīga 1939.
18. Nuoliņšars, A. - Nuoliņšars, A. - Diēna un vakars -
(tulka. J. Kenkovičs) - grāmata draugs,
Rīga 1940.

19. Nuolivaara, A. - Nuolivaara, A. - Järce, kalpore un
saimniece. (Klaidone pui cits durvīm.)
(tula. J. Rerkoviste) - Grāmata draugs,
Rīgā 1940. Samal aastal ilmus kordustrūka.
20. Nuolivaara, A. - Nuolivaara, A. - Saimniece un
saimniece. (Savā pajumtē.) (tula. J.
Rerkoviste) - Grāmata draugs, R. 1939.
21. Nuolivaara, A. - Nuolivaara, A. - Saimniece un saim-
niece. (Savā pajumtē.) (tula. J. Rerkoviste).
Grāmata draugs, Rīgā 1940.
22. Salmīnen, S. - Salmīnere, S. - Ilgais pavasaris.
(tula. J. Rerkoviste) - Grāmata draugs,
Rīgā 1940. - Samal aastal ilmus kordus-
trūka.
23. Salmīnen, S. - Salmīnere, S. - Kalvīna (tula. J. Rer-
koviste) - Grāmata draugs, Rīga 1937.
24. Salmīnen, S. - Salmīnere, S. - Kalvīna (tula. M.
Kalnīga) - Grāmata draugs, Rīga 1938.
Samal aastal ilmus 3 kordustrūki.
25. Salmīnen, S. - Salmīnere, S. - Kalvīna (tula. M.
Kalnīga) - Grāmata draugs, Rīga 1939.
Samal aastal ilmus kordustrūka.
26. Sillanpää, Fr. E. - Sillanpää, Fr. E. - Alkoeki

vasaras nakts. - grāmata draugs. Rīga
1937.

27. Sillanpää, Fr. E. - Sillanpää, Fr. E. - Kalpore silpa. -
grāmata draugs, Rīga 1939.

28. Sillanpää, Fr. E. - Sillanpää, Fr. E. - Kalpore silpa. -
(tulk. O. Matīsons) - grāmata draugs,
Rīga 1940.

29. Sillanpää, Fr. E. - Sillanpää, Fr. E. - Vīra celis. (tulk.
T. Pormaličis) - grāmata draugs,
Rīga 1940.

30. A. - Somijas proletāriskā literatūra - Vēstnesis
1933, nr. 1, lk. 59.

31. A.R. - Aleksis Kivi. Rakstnīka 100. dzimšanas di-
nu pieminot. - Brīvā zeme 1934, nr. 235, lk. 6.

32. Aho, J. - Ak jaunatne!... - Stāsti un romāni 1930, nr. 37.

33. Aho, J. - Aklais. (tulk. Sibila) - Kuvkemes vārds
1929, nr. 236 - 250.

34. Aho, J. - Sātis ugani, dāns, es tomēr atgu atg-
dāns. - Latvijas kalendārs 1930, Rīga
Rīga.

35. Aho, J. - Februāris. - Stāsti un romāni 1930, nr. 41.

36. Aho, J. - Jaunzaimnieki. (tulk. K. Fexabsons) -

Nedēļa 1926, nr. 24/25, lk. 35.

37. Aho, J. - Klats ocais. - Dienots spēks 1922, nr. 1-3.
38. Aho, J. - dielamnieks. (atstājījs Imanta) - kooperācijas Balns 1921, nr. 7, lk. 195-198.
39. Aho, J. - dielena palēms. (kult. d. Tivxmalists) - Brīvā Terce 1925, nr. 148-169.
40. Aho, J. - Mākslinieka tragēdija. - Atpūta 1925, nr. 42-43.
41. Aho, J. - Aho, J. - Māte. (kult. V. D) - Nedēļa 1924, nr. 5, lk. 1-2.
42. Aho, J. - Māte. - Ilustrēts Dzintenes Vēstnesis 1927.
43. Aho, J. - Melancholijas slava. (kult. V. D) - Nedēļa 1924, nr. 3, lk. 1.
44. Aho, J. - Nuxa padoms. - Atpūtai 1922, nr. 9, lk. 1.
45. Aho, J. - Nuxa padoms. - Sociāldemokrāts 1927, nr. 7.
46. Aho, J. - Paiglu tauta. (kult. J. Garais) - Sociāldemokrāts 1928, nr. 186.
47. Aho, J. - Pācāklidīgā māte. - Saules magazīna 1933, nr. 42.
48. Aho, J. - Pucāma nostāsts. - Saules magazīna 1933, nr. 50.

49. Aho, J. - Priekš citim! (tulm. J. Garais) - Sociāldemokrāts 1928, nr. 174.
50. Aho, J. - Pūt aguri. (tulm. J. Garais) - Sociāldemokrāts 1928, nr. 246.
51. Aho, J. - Saku Purnanes. (tulm. E. Kāliņš) - Ilustrēts žurnāls 1923, nr. 50, lk. 518-519.
52. Aho, J. - Sāvēdējs. - Nagarkina 1936, nr. 217.
53. Aho, J. - Tumsnā atriebrānās. - Rimbažu Vēstnesis 1929, nr. 34-35.
54. Aho, J. - Uxticība. - Bauskas Vēstnesis 1927, nr. 29, 31.
55. Aho, J. - Uxticība. - Latoņas Tēvists 1930, nr. 7.
56. Aho, J. - Vasaras sapnis. - Atgūta 1925, nr. 41-42.
57. Aho, J. (kma kotta) - B., V. - Juhani Aho. Sirdsapmīna. - Būvētāis 1928, nr. 9, lk. 871.
58. Aho, J. (kma kotta) - K., L. - Juhani Aho t. - Būvētāis žurnāls 1921, nr. 182, lk. 7.
59. Aho, J. (kma kotta) - Silvanio, R. - Juhani Aho. - Rīkums 1921, nr. 1, lk. 83.
60. Aho, S. - Fekals. Fekabēls. (tulm. O. M.) - Būvētāis žurnāls 1926, nr. 195; 219-220; 222.
61. An[cāns], Al. - Nobela prēmija somu rakstniekam.

Jaurais Jards 1939, nr. 46, lk. 5.

62. B., V. - Juhani Aho "Sivoksiina" - Buletēns 1928,
nr. 9, lk. 871.

63. B., V. - Sillanpē. - Bērva žurnāls 1939, nr. 257, lk. 20.

64. Ballkājis, V. - Frans Sillanpē. - Rīts 1939, nr. 315,
lk. 8.

65. Bebru, J. - Somu laulas groza Kalevala simt-
gadu atcerē. - Audzinātājs 1935,
nr. 1, lk. 24-28.

66. Bērkalne, A. - Somu epas Kalevala. - Izglītības minis-
trijas Mēnešraksts 1935, nr. 3, lk. 258-263.

67. Bičolis, J. - Emils Sillanpē. - Students 1939, nr. 4,
lk. 133.

68. Bērziņš-Upeitis, E. - Olandes valsts dzimniecība. -
Atēvka 1940, nr. 810, lk. 31.

69. Bračs, Aug. - Mēs un citi. Sakarā ar Johanesa Ri-
narkoni romānu. Ugunsmācīnāis vārds. -
Ritums 1925, nr. 5, lk. 393-394.

70. Dombrovskis-Dumbrājs, F. - A. Tārvilaoma. Dzimniecī-
bi. - Valmieras Dramatiskā Teā-
tra Vēstnesis 1923, nr. 1, lk. 13-15.

71. Egle, K. - Kas pavis somu literatūrā. - Bērva
žurnāls 1939, nr. 186, lk. 9.

72. Eglitis, A. - Kalevala laisiki. - Būvā darbi 1938,
nr. 58, kr. 9.
73. Eiduks, J. - Johanaa kinkoski. Ugunszārtis
zāds. - Jaunākās ziņas 1925, nr. 116.
74. Enko - Neraid, lai neizdūst! (kult. K. Strabens) -
Nedēļa 1926, nr. 24/25, kr. 35.
75. Enko, O. - Enko - Apga. (kult. K. Rudkītis) - Jaunā-
kā ziņas 1928, nr. 31, kr. 2.
76. Ermanis, P. - F. E. Sillanpē. Cilvēki vaļņos nakti.
(kult. K. Rūķītis) - Sēņs 1937, nr. 9,
kr. 1006 - 1007.
77. Exorciē, L. - Ilgais pavasaris. - Sāvētes pasaulē
1940, nr. 14, kr. 20
78. F., Alb. - Hant Nuolivāre. Gane, kaļione un saimnī-
ce. - Cēš 1939, nr. 5. kr. 63
79. F., Alb. - Hant Nuolivāre. Saimnīns un saimnīce.
Cēš 1939, nr. 5. kr. 62.
80. F., E. - Ilgais pavasaris. - Cēš, 1940, nr. 4, kr. 63.
81. Francis, A. - Dīr āvērojumi dūrojumi. (Dons
Ričots un Kalevala.) - Narba lāis
1938, nr. 14., kr. 7.
82. Freibergs, K. - Fānēfelts Titus. - Jēstka Vēsturis
1922, nr. 5.

83. Freibergs, K. - "Färdsluomas. Heimelneki". - Teätra Västrenis 1921, nr. 2-4.
84. Freibergs, K. - "Seuo Paualas. Koku pludinätäji". - Faunākās žinas 1932, nr. 109.
85. Freibergs, K. - "Somu laulas luga". - Teätra Västrenis 1932, nr. 9, lk. 1-4.
86. Jerešovs, A. - "Himra. Karjalai". (tuln. K. Krāsa) - Faunākās žinas 1921, nr. 106, lk. 1.
87. Grīma, M. - "Aktīvā somu ideāliste - Marla Talvo". - Sēvītes Parauls 1936, nr. 1, lk. 12.
88. Havmajā, T. - "Sēvīte pie stāves". - Stāsti un Romāni 1940, nr. 7, lk. 12-13.
89. Jevņiņš, K. - "Johans Runenbergs". - Ritums 1923, nr. 2.
90. J. J. - "Kalevala". - Tekavīls Västrenis 1938, nr. 2.
91. J.-S., A. - "Nobela prēmijas laureāts". - Universitāte 1939, nr. 15, lk. 413-414.
92. Joturi, M. (tēma kohta) - Zonbergs, V. - "Ādama tēls". - Teätra Västrenis 1937, nr. 4, lk. 15-16.
93. Jämsfeldt, A. (tēma kohta) - Freibergs, K. - "Jämsfeldts Titus". - Teätra Västrenis 1922, nr. 5.
94. Jämsluoma, A. - "Somu teātris". - Valmieras Drama - tika Teätra Västrenis 1923, nr. 1, lk. 9-11.

95. Färvi Luoma, A. (sama kohta) - Domboornis-Numbasjs, F. -
A. Färvi Luoma „Tämesnäiki“ - Valmikas Ma-
matiska Teatra Västman 1923, nr. 1, lk. 13-15.
96. Färvi Luoma, A. (sama kohta) - Freidberg, K. - Färvi Luoma
„Tämesnäiki“ - Teatra Västman 1921,
nr. 3-4.
97. Färvi Luoma, A. (sama kohta) - Puse, V. - Pirmā senu
luga Nacionālā Teatr. - Latvian
sargis 1921, nr. 118, lk. 5.
98. K. - Sillanpää kalpore silpa. - Cēš 1940, nr. 3,
lk. 199.
99. K., A. - Salmikere, salpa. - Magazēns 1939,
nr. 398, lk. 17-21.
100. K., J. - Nobela prēmija piešķirta somu rakst-
ņam. - Jaunākās ziņas 1939, nr. 257,
lk. 20.
101. K., R. - Kas mums jāzina par senu rakstniecī-
bi. - Bērns Zeme 1929, nr. 129, lk. 3.
102. Kalevala. (sama kohta) - Bērns, J. - Somu tautas
eposa Kalevala sintagadu atceri. -
Pudzinātājs 1935, nr. 4, lk. 24-28.
103. Kalevala (sama kohta) - Bērns, A. - Somu epos
Kalevala. - Inglešu Ministrijas Ērģu kārto

1935, nr. 3, lk. 258-263.

104. Kalevala (sama kohta) - Eglitis, A. - Kalevala latviski-

Beidā žurnā 1938, nr. 58, lk. 9.

105. Kalevala (sama kohta) - Francis, A. - Dīvs dāvērojamī

tulagurni. - Darba dzīve 1938, nr. 14, lk. 7.

106. Kalevala (sama kohta) - J. J. - Kalevala. - Ēkatspils

Vēstnesis 1938, nr. 2.

107. Kalevala (sama kohta) - K. - Somu tautas lūta

diēna. - Beidā žurnā 1935, nr. 32, lk. 7.

108. Kalevala (sama kohta) - K[olpe], J. - Kalevala. -

Lengales Balis 1938, nr. 34, lk. 4.

109. Kalevala (sama kohta) - L., K. - Kalevala - Darba

dzīve 1940, nr. 11.

110. Kalevala (sama kohta) - Līgots, J. - Kalevalas simis

gadī. - Jaunākās ziņas 1935, nr. 45, lk. 1.

111. Kalevala (sama kohta) - Līgots, J. - ķerēots - somu Ho-

mērs un Kalevala. - Burtneks 1935, nr. 3,

lk. 219-224.

112. Kalevala (sama kohta) - Samis, M. - Kalevalas tūnu

lūli. - Vēdēja 1925, nr. 21, lk. 5-7.

113. Kalevala (sama kohta) - Setälä - Setele - Mūxigo

dxēimē olāvana. - Beidā žurnā 1935,

nr. 50, lk. 1; 3.

114. Kalevala (sama kohta) - Spr., Arv. - Kalevala. - Mäme
Majas Värms 1938, nr. 24, lk. 15.
115. Kalevala (sama kohta) - Sprögis, Arv. - 'Kalevalam'
100 gadu. - Siivates Parauls 1935, nr. 2,
lk. 15.
116. Kalevala (sama kohta) - Vihka, E. (dünkis) - Zernija
un Kalevalas rožņi. - Būvā rime 1935,
nr. 58, lk. 7.
117. Kalevala (sama kohta) - Anonīms - Kalevala. -
Vārds 1938, nr. 2.
118. Kalevala (sama kohta) - Anonīms - Kalevalas būvī-
ba. - Skolas sargs 1935, nr. 9, lk. 2.
119. Kalevala (sama kohta) - Anonīms - Kalevalas 100
gadu jubilejs. - Skolas kareivis 1935,
nr. 5, lk. 2.
120. Kalevala (sama kohta) - Anonīms - Kalevalas 100
gadu jubilejs. - Pēdējā brīdī 1935, 16.
febr., lk. 6.
121. Kivi, A. - Akasma par vēveri. - Jaurības
žurns 1925, nr. 8, lk. 92.
122. Kivi, A. - Sadomānāšanās. (pulk. K. Feinbergs) -
Parauls literatūra 1924, nr. 10, lk. 227-231.
123. Kivi, A. - Septiņu brīdī cīņa ar kalniņiem. -

Salvis 1926, nr. 1410, lk. 2.

124. Kivi, A. (tema kohta) - A., R. - Kivi, Aleksis. - Brüsa
terme 1934, nr. 235, lk. 6.

125. Kivi, A. (tema kohta) - Klein, E. - Aleksis Kivi. - Teätra
Vestresis 1923, nr. 11.

126. Kivi, A. (tema kohta) - Lehtonen, J. - Aleksis Kivi. -
Teglitabas Ministrejas Menestants
1924, nr. 3, lk. 280-286.

127. Kivi, A. (tema kohta) - Lahtel, E. - Aleksis Kivi 100
gadus atcere. - Jaunākās dienas 1934,
nr. 232, lk. 3.

128. Kivi, A. (tema kohta) - Tuglas, F. - Aleksis Kivi
50 gadus nāves dienā. - Ritums
1923, nr. 1, lk. 49-53.

129. Kl. - Somu taulas lūlā spēļu diena. - Brū-
sa terme 1935, nr. 32, lk. 7.

130. Klein, E. - Aleksis Kivi, - Teätra Vestresis 1923, nr. 11.

131. K., R. - Johani Pho +. - Brüsa terme 1921, nr. 182, lk. 7.

132. Kramm, K. - Ilka (tulka J. Raitis) - Ritums
1922, nr. 4, lk. 244.

133. Kramm, K. (tema kohta) - Raitis, J. - Kaarlo
Kramm, Ilka. - Ritums 1922, nr. 4, lk. 319.

134. Käppiäinen, J. (Sippainen, E.) Enkä glitas mie-

ūgas mēbeļtāp iestātnas ievieš. - Ho-
Ho 1922, nr. 15.

135. K[elpse], J. - Kalevala - Zemgales Balns 1938,
nr. 34, l. 4.

136. K[elpse], J. - F. Sillamäe cilvēki vaļņā naktī -
Zemgales Balns 1937, nr. 132, l. 4.

137. Kelpse, J. - F. Sillamäe cilvēki vaļņā naktī -
Kurmene vēsts 1937, nr. 131, l. 6.

138. K., K. - Kalevala. - Darba spēce 1940, nr. 11.

139. Lektors, J. - Hlevis kivijs (kivi). Somu mākslas
literatūras nodibinātājs. - Jyglitbas
Mūsdiājas Mēnuvārsts 1924, nr. 3, l. 280-286.

140. Leino, E. - Būvā darotā. (tulk. E. Lāliņe) - Jaurānās
zinas 1926, nr. 135, l. 2.

141. Leino, E. - Flermi. (Balāde) (tulk. K. K. S.) - darotājas
Kalendārs 1920.

142. Leino, E. - Fūra un saule. (Tulk. R. B.) - Būvā
Zerne 1921, nr. 236, l. 3.

143. Leino, E. - Kapa dxijsma. (tulk. J. Glāms) - Zem-
gales Balns 1924, nr. 19, l. 1.

144. Leino, E. - Kapa dxijsma. (atb. A. Haukma) -
Jaurais Zemgalietis 1924, nr. 222.

145. Leino, E. - Krasmalā. (tulk. E. Lāliņe) - Jaurānās

ziņas 1936, nr. 77, l. 4.

146. Leino, E. - deminckäinen vits. (tuln. R., B.) - Beiva
seme 1921, nr. 236, l. 3.

147. Leino, E. - No vitsa. (tuln. E. Lälle) - Faunākās ziņas
1936, nr. 77, l. 4.

148. Leino, E. - Runotax puccības. (tuln. R. Valdem) - Musteets
žurnāls 1921, nr. 11, l. 12-13.

149. Leino, E. - Leino, E. - Runotax puccības. - Heiles Nagakān
1933, nr. 42.

150. Leino, E. - Toxarax dniezma. (tuln. R. Lälle) - Faun-
nais Cēlulis 1929, nr. 3, l. 68.

151. Lönkrot, E. - Lönkrot, E. - Klonkax Nāmk! - Beiku
kalendars Bittē 1934, l. 44-53.

152. Lönkrot, E. (koma kotta) - Ligonku J. - Lönkrotis - so-
mu Homērs un Kalevala. - Burtnieks
1935, nr. 3 l. 219-224.

Faunākās ziņas 1935, nr. 50., l. 4

153. Ligonku, J. - Kalevalas pētis gadi. - Faunākas
ziņas 1935, nr. 45, l. 1.

154. Ligonku, J. - Lönkrotis - somu Homērs un Kalevala. -
Burtnieks 1935, nr. 3, l. 219-224.

Faunākās ziņas 1935, nr. 50.

155. Linnarhoski, J. - Jēvas zieds. (tuln. C. L.) - Ne-

deša 1923, nr. 25, la. 7-12.

156. Linnankoski, J. - Linnankoski, J. - Swas mēds.
Mōpas draugs 1926, nr. 13/14.

157. Linnankoski, J. - Salmuice. - Brīvā tēme 1939,
nr. 48-259.

158. Linnankoski, J. - smatnes cīvēns. (hula. V. D.) -
Nedēļa 1924, nr. 2, la. 1-7.

159. Linnankoski, J. - snāpsts. - Pasauls literatūra
1925, nr. 11, la. 161-163.

160. Linnankoski, J. - Linnankoski, J. - smaidis. (hula.
V. Hēids) - Nedēļa 1925, nr. 40, la. 1.

161. Linnankoski, J. - Linnankoski, J. - Lemnēka sāpes.
(hula. E. M.), Brīvā tēme 1921,
pēlbums nr. 6-42.

162. Linnankoski, J. - Mgunrārtais zēds. - Klustats
žurnāls 1924, nr. 1-32.

163. Linnankoski, J. (toma kotte) - Bračs, A. - Mēs
un citi. - Ritums 1925, nr. 5,
la. 393-394.

164. Linnankoski, J. (toma kotte) - Eideks, J. - Mgunr-
rārtais zēds. - Jaunākās ziņas
1925, nr. 116.

165. Linnankoski, J. (toma kotte) - J. Ziemeļnieks, J. -

- Johann Linankonni Ugunsraukamais
zieds. - latviskas vēstnesis 1925, nr. 62, l. 4.
- latviska grāmata 1925, nr. 4., l.
166. Manninen, O. - Vientuļš mežs cimtācīs. (dab. j. sud-
ratkalns) - latviskas vēstnesis 1921, nr. 238, l. 3.
167. Manninen, O. - Vientuļš mežs cimtācīs. (dab. j. sud-
ratkalns) - Proclams 1921, nr. 2.
168. Manninen, O. - Manniners, O. - Vientuļš mežs cimtācīs.
(dab. j. sudratkalns) - Nedēļs 1924,
nr. 48, l. 11.
169. Maueriga, L. - Dvēses apliecinātāji. (somu raustācīs) -
Studentis 1935, nr. 228, l. 2.
170. Maueriga, L. - F.E. Sillanpää. - Grāmatnēns 1935,
decembris, l. 34-35.
171. Maueriga L. - Sillanpää un tē, kas apj vīru. -
Daugava 1936, nr. 3, l. 276-277.
172. Maueriga, L. - šā gada Nobela prēmijas laureāts
F.E. Sillanpää. - Daugava 1938, nr. 12,
l. 1184-1186.
173. Meija, R. - Raneberg, J. L. - xaldīgas - saldus
vēstnesis 1930, nr. 35.
174. Mucho, A. - Matlas Talvō dēvēlīs dēimamā.
Faunākāns Līnas 1935, nr. 281.

175. Nuolivaara, A. (sama kohta) - F., Alb. - Nuolivaara
Auni - järe, kaigre un saimneice. -
Cef 1939, nr. 5, lk. 63.
176. Nuolivaara, A. (sama kohta) - F., Alb. - Auni Nuoli-
vaara saimneice un saimneice. - Cef
1939, nr. 5, lk. 62.
177. Oms - literatūras neolēta semijā. - Faunāras
ziņas 1922, nr. 275, lk. 8.
178. Pakkala, T. - Pakkala, T. - Būvums. (tula. K. Dz.) -
Faunāras ziņas 1929, nr. 3, lk. 69-71.
179. Pakkala, T. (sama kohta) - Freinbergs, K. - Pakkalas,
Jēms: koku pludinātāji. - Faunāras
ziņas 1932, nr. 109.
180. Peilbacha, L. - Frants Emīls Sillanpē. - Māms
Mājas vārds 1939, nr. 51, lk. 14.
181. Puķe, V. - Pirmā somu luga Nacionālā teātrī.
Pakāra Jāruvluomas drāmas. Lielmāks
pirmizrāde. - Latorpas sargs 1921, nr. 118, lk. 5.
182. Pūvāreinta, P. - Neixdevuvis drāve. (tula. L. G.) -
Lengales kalendārs 1923, lk. 57-85.
183. Pūvāreinta, P. - Salma. - Mājas draugs 1940,
nr. 7, lk. 215-216.
184. Rānis, J. - Kaarlo Kransu Jla. - Rikums 1922,

nr. 4, lk. 319.

185. Raud, M. - Rauds, M. - Novakare pie Sillanpē. -

Brīvā Zeme 1940, nr. 92, lk. 9.

186. Reinholds, A. - Somu literāruiskie sasniegumi politi-

iskās realitātes laikā. - Latvija

1933, nr. 49, lk. 7.

187. Roukumkonki, M. - Armeģainais pamats. (tul. F.

Klavinskis.) - Latvija 1933, nr. 9-10.

188. Rudkītis, J. - Daži vārdi par Sillanpē. - Halo

Latvija 1938, nr. 471, lp. 4.

189. Rudkītis, J. - Faunais Nobela prēmijas laureāts. -

Halo Latvija 1939, nr. 523, lk. 4.

190. Rudkītis, J. - Nobela prēmijas laureāts - Sillanpē.

Apziņa 1939, nr. 786, lk. 24.

191. Runberg, J. L. - Mūsu zeme. (tul. E. Lāliņš) - Latvija

1926, nr. 1410, lk. 2.

192. Runberg, J. L. - Runbergs, J. L. - Opāns Pāv. -

(tul. Plūdons) - Nedēļa 1924, nr. 47, lk. 12.

193. Runberg, J. L. - Opāns Pāv. - Nedēļa 1926, nr. 24/25.

lk. 1.

194. Runberg, J. L. - Pērko kaps. (tul. R. Meijs) -

Kuldīgas - saldušs vēstnesis 1930, nr. 35;

38; 40; 42-46.

195. Runberg, J. L. - Kurz ix birkas mājās nāca. -
Bērva žeme 1926, nr. 135.
196. Runberg, J. L. - Šalc pui uzkrīgā jauneklīga.
(tula. Plūdēnis) - Jaunākās ziņas
1925, nr. 66., l. 1.
197. Runberg, J. L. - Runberg, J. L. - Ziemuēns
Pāvo (tula. Plūdēnis) - Nedēļa 1924,
nr. 45, l. 16.
198. Runberg, J. L. (toma kotta) - Jevins, K. - Johan
Runberg. - Rītums 1923, nr. 2.
199. Runberg, J. L. (toma kotta) - Meija, R. - Runberg,
J. L. - Kuldiģas - Saldus Vēstnesis
1930, nr. 35.
200. Runberg, J. L. (toma kotta) - Anonīms. - Šodien
somu tauta piemin J. L. Runbergu. -
Latvija 1932, nr. 3078, l. 6.
201. Salmīnen, S. (toma kotta) - Birkmēns - Upīts - Olandis
salu dzimīnīce. - Pēdē 1940,
nr. 810, l. 31.
202. Salmīnen, S. (toma kotta) - Eksenāce, L. - Sallipars
Salmīnes. Ngais pavasaris - Sūvits
Paraulē 1940, nr. 14, l. 20.
203. Salmīnen, S. (toma kotta) - F., E. - Sallipa Salmīnēne -

- Ilgain pavarais. - Celi 1940, nr. 1, lk. 63.
204. Salminen, S. (sama kohta) - K., A. - Salpa Salminen. -
Magazin 1939, nr. 398, lk. 17-21.
205. Sams, H. - Kaluvalas vänu kili. - Nidela 1925,
nr. 21, lk. 5-7.
206. Setälä - Mõõgo duiemu dõvana. - Buõa
Zeme 1935, nr. 50, lk. 1;3.
207. Sillanpää, F.E. - Sillanpää F.E. - Siitena
gaitas. (Hulu O. Natison) - Seijes
1936, nr. 1-12.
208. Sillanpää, F.E. - Sillanpää, F.E. - Maya Tellerio. -
Buõa Zeme 1939, nr. 260-262.
209. Sillanpää, F.E. - Sillanpää, F.E. - Vintelais mõiõs. -
Buõa Zeme 1939, nr. 263-268.
210. Sillanpää, F.E. (sama kohta) - An[cõns], A. - Sillan-
pää. Nobelü prõmpa sernu raastukam. -
Faunais Växols 1939, nr. 46, lk. 5.
211. Sillanpää, F.E. (sama kohta) - B., V. - Sillanpää. -
Buõa Zeme 1939, nr. 257, lk. 20.
212. Sillanpää, F.E. (sama kohta) - Baltapäis, V. - Frans
Sillanpää. - Riis 1939, nr. 315, lk. 8.
213. Sillanpää, F.E. (sama kohta) - Bicõlis, J. - Emõls Sillanpää.
Student's 1939, nr. 4, lk. 133.

214. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Ermanis, P. - F. E. Sillanpää aivoten vaaratas nakte. - Se/ejs 1937, nr. 9, lk. 1006-1007.
215. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - J.-S., Ann. - Nobela premijan lausua. - Universitas 1939, nr. 15, lk. 413-414.
216. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - K. - Sillanpää kahtone silpa. - Afs 1940, nr. 3, lk. 199.
217. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - K., J. - Nobela premi- ja piisnista somu rakostuikam. - Jauuakaa jipaa 1939, nr. 257, lk. 20.
218. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - K[elpe], J. - F. Sillanpää aivoten vaaratas nakte. - Lemgales baia 1937, nr. 132, lk. 4.
219. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Se/ejs, J. - F. Sillanpää. Aivoten vaaratas nakte. - Kuvkermes vääds 1937, nr. 131, lk. 6.
220. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Nauvira, L. - F. E. Sillanpää. - Gramatruks 1935, dec. lk. 34-35.
221. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Nauvira, L. - Sillanpää un ti, kas on orku. - Saugava 1936, nr. 3, lk. 276-277.

222. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Maunila, L. - 50 gada
Nobela prēmijas laureāts F. E. Sillanpää -
Daugava 1938, nr. 12, l. 1184-1186.
223. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Perlbachs, L. - Frants
Emils Sillanpää - Mūsu Mājas Vārs
1939, nr. 51, l. 14.
224. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Raud, M. - Rauds, M. -
Novakare pē Sillanpää - Būdā zeme
1940, nr. 92, l. 9.
225. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Rudzītis, J. - Dārs vārdi
par Sillanpää - Halo dabija 1938, nr.
471, l. 4.
226. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Rudzītis, J. - Jaunais
Nobela prēmijas laureāts - Halo dabija
1939, nr. 523, l. 4.
227. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Rudzītis, J. - Nobela prēmijas
laureāts - Sillanpää - Atgūta
1939, nr. 786, l. 24.
228. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - L. - Nobela prēmija
piņskita Sillanpää - Rīts 1939,
nr. 312, l. 8.
229. Sillanpää, F. E. (sama kohta) - Lutsis M. - Vīra cēsi -
Tēvijas dziesma 1940, nr. 14.

241. Zorberg, V. - Totuni Naupa. Pādoma u'be: -
Teātra vēstnesis 1937, nr. 1, lk. 15-16.
242. Zuki, M. - Vīra ceļš. - Stāpas zargis 1940, nr. 14.
243. Talvō, M. - Sēva dārgi. - Faunākās ziņas 1936,
nr. 265, lk. 3.
244. Talvō, M. - Lūntara roka. - Faunākās ziņas 1936,
nr. 20, lk. 2.
245. Talvō, M. (tēma koka) - Jēmma, M. - Aukstā somu
ideālisti - Maika Talvō. - Svētās
Pasaulē 1936, nr. 1, lk. 12.
246. Talvō, M. (tēma koka) - Muchko, A. - Maikas talvō
obēkles dēimamā. - Faunākās
ziņas 1935, nr. 281.
247. Talvō, M. (tēma koka) - Anonīms. - Somu rakstni-
ces Maikas talvō vēstojamās latvijā. -
latviete 1935, nr. 12, lk. 196-197.
248. Tarkiaisen, K. - Atskats uz somu literatūru. -
Ilustrēts Žurnāls 1928, nr. 7, lk. 210-214.
249. Talti, A. - Priestera meši. - stāsti un
Romāni 1931, nr. 50.
250. Tiander, K. - Tianders, K. - Somu literatūra. -
latvijas kareivis 1921, nr. 235; 241.
251. Tiittanen, A. - Faunākās parādības somu

raustrucības. - Rīdums 1925, nr. 3, lk. 234-
237.

252. Tiittanen, A. - Tiittanen's, A. - somu raustrucības
tagadne. - Rīdums 1923, nr. 9, lk. 683-
687.

253. Topeliuss, G. - Topeliuss, Z. - Cētenis - Vāronpils -
Maķas faunības Ņeas 1935, nr. 74,
lk. 46-52.

254. Topeliuss, S. - Dīvais divi - cētenis. - Maķas faunī-
bas Ņeas 1924, nr. 4, lk. 244-249.

255. Topeliuss, Z. - Indegvīš meķa bērns. - Maķas
faunības Ņeas 1931, nr. 35, lk. 52-61.

256. Topeliuss, Z. - dabais cēst. - Maķas faunības Ņe-
as 1931, nr. 33, lk. 50-53.

257. Topeliuss, Z. - dabātais cēst. (pārst. O. Hartmann) -
Māķa Maķas Vāris 1938, nr. 49; 52.

258. Topeliuss, Z. - Mana māte. (tul. H. Larrin - Cētenis) -
Zeltene 1935, nr. 9.

259. Topeliuss, Z. - Maķais gīgis. (tul. O. Hartmann) -
Māķa Maķas Vāris 1938, nr. 53; 1939 nr. 1

260. Topeliuss, Z. - Maķa karalis un jūras meķa.
(tul. Plūdons) - Balns 1925, nr. 66.

261. Topeliuss, Z. - Sampo - Lapiņs. - Maķas faunības

Texas 1924, nr. 12, lk. 332-346.

262. Topeliuss, L. - Savmas gars. - Mažās faunības
Texas 1932, nr. 45, lk. 56-62.

263. Topeliuss, S. - Strādnieku drausma fiks. K. Aig-
leja) - Faunais Cirkulāris 1929, nr. 3, lk. 68.

264. Topeliuss, L. - Toho eksks. (fiks. E. Klein) - Brūnā
deme 1921, nr. 153-154, 158.

265. Topeliuss, L. - Varonis. - Mažās faunības Texas 1935,
nr. 77, lk. 44-49.

266. Topeliuss, L. - Vasaras diēna Kangasalo. (fiks. Sud-
ratkalus) - Latvijas Vēstnesis 1921, nr. 238,
lk. 3.

267. Topeliuss, L. - Vasaras diēna Kangasalo. - (fiks.
J. Sudratkalus) - Nedēļa 1925, nr. 5, lk. 23.

268. Topeliuss, L. - Vasaras diēna Kangasalo. - (fiks. J. Sud-
ratkalus) - Nedēļa 1926, nr. 24/25, lk. 1.

269. TT, H. - Par senu jaunāko literatūru. -
Domas 1930, nr. 4, lk. 309-311.

270. Tuglars, Fr. - Tuglars, Fr. - Aleksis Kivi. 50
gadu nāves diēnā. - Rīdums 1923, nr. 1,
lk. 49-53

271. Valtoren, H. - Valtoren, H. - Zāgatar (fiks. V.
Blauis) - Stāsti un Romāni 1940, nr. 10

kn. 10-11.

272. Vihya, E. - Somija un kaluvalas svetni. - Betov
Zeme 1935, nr. 58, kn. 7.

Kasutatud allikad

Egervik, J. - dai klauvār! - Būvā tēme 1921,
nr. 236, k. 3.

Ģintors, A. - latviešu zinātne un literatūra
1920; 1921; 1922 (I; II); 1923; 1924; 1925;
1926; 1927; 1928; 1929; 1930; 1931; 1932;
1933; 1934; 1935; 1936.

St. bibliogrāfēt.

Kāsinājis allikad

Ģintors, A. - latviešu zinātne un literatūra
1937; 1938; 1939; 1940.

Resiimee.

Antud diplomitöö teemaks on soome kirjanduse väliseptikoon kätis 1920. - 1940. aastatel.

Antud perioodil olid noodsad ühiskondlik-politilised tingimused läti ja soome kultuuri kontaktide loomiseks, mida ka kasutati.

Töö esimeses osas rääeldakse, kui palju ja milliste soome kirjanike teoseid tõlgiti. Teises osas käsitletakse soome kirjandust tutvustavaid artikleid. Eraldi jälgitakse üldisemaid soome kirjanduse ajaloo ja kaasaja tutvustusi ning vii kirjanike ja teoste kohta avaldatud kirjuti. Kolmandas osas rääldakse eraldi põhilisi soome kirjanduse vahendajaid - nii tõlkeid kui ka tutvustajaid.

Töö kaalunams osas on diplomitöö autori poolt koostatud bibliograafia 1920. - 1940. aastari, kus on esitatud tõlgitud soome kirjanduse teosed ja soome kirjandust tutvustavad kirjutised.

Резюме.

В настоящей работе рассматривается восприятие финской литературы в Латвии в 1920-1940 годах. Общественно-политическая ситуация данного периода способствовала развитию финско-латвийских культурных связей.

В первой части работы рассматриваются переводы финской литературы: прозы, поэмы, драматургии, детской литературы.

Вторая часть посвящается различным статьям об истории финской литературы и ее состоянии в 20-40 годах, об отдельных писателях и их произведениях. В третьей части дается обзор деятельности наиболее интересных, на наш взгляд, переводчиков и исследователей финской литературы.

Главной целью работы является библиография переводов финской литературы и литературоведческих статей о ней в период 1920-1940 годов.

Sisukord

Simejuhatlus	2
I Soome kirjanduse tõlked	8
A. Luule	8
B. Proosa	11
C. Draama	16
D. lastekirjandus	17
II Kirjutised soome kirjanduse kohta	19
A. üldised kirjandust tutvustavad artiklid	19
B. üksikuid kirjanduse ja teoseid puudutavad artiklid	28
1. Sillanpää kohta avaldatud kirjutised	34
2. Kalevala kohta avaldatud kirjutised	36
III Tähtsamad soome kirjanduse vahendajad	40
Kokkuvõtte	52
Bibliograafia	58
Kasutatud allikad	86
Resümee	87

Lelde Kozik
Juhenaja P. Ariste